

Technická univerzita v Liberci

**FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A
PEDAGOGICKÁ**

Katedra: Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky
Studijní program: Sociální práce
**Studijní obor
(kombinace):** Sociální pracovník

**NELEGÁLNÍ POBYT CIZINCŮ V ČESKÉ
REPUBLICCE**

**ILLEGAL STAY OF FOREIGNERS IN THE
CZECH REPUBLIC**

Bakalářská práce: 08-FP-KSS- 3023

Autor:
Petra Kopáčková

Podpis:

Adresa:
Táborová 549
294 21 Bělá pod Bezdězem

Vedoucí práce: Mgr. Jan Jihlavec, DiS.

Konzultant:

Počet

stran	grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
61	11	0	0	34	5+1 CD

V Liberci dne:

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ

Katedra sociálních studií a speciální pedagogiky

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení: Petra Kopáčková
Adresa: Táborová 549, 294 21 Bělá pod Bezdězem

Studijní program: Sociální pracovník
Studijní obor: Sociální práce
Kód oboru: 7502R022

Název práce: NELEGÁLNÍ POBYT CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE

Název práce v angličtině: ILLEGAL STAY OF FOREIGNERS IN THE CZECH REPUBLIC

Vedoucí práce: Mgr. Jan Jihlavec, DiS.

Termín odevzdání práce: 15. 04. 2009

Bakalářská práce musí splňovat požadavky pro udělení akademického titulu „bakalář“ (Bc.).

.....
vedoucí bakalářské práce

.....
děkan FP TUL

.....
vedoucí katedry

Zadání převzal (student): Petra Kopáčková

Datum: 28. 02. 2008

Podpis studenta:

Cíl práce:

Analýza okolností nelegálního pobytu cizinců v České republice.

Základní literatura:

VOŇKOVÁ, J. *Vaše právo na život*. Praha: Profem, 2002. ISBN 80-238-9891-4

ROUBALOVÁ, V., GÜNTEROVÁ, T., KOSTLÁR, F. *Příchozí*. Praha: G plus G, 2005. ISBN 80-86103-82-X

BURGETOVÁ, E., ČERNÁ, M. *Cizinci, naši a média (mediální analýzy)*. Praha: Multikulturní centrum Praha ve spolupráci s UNHCR, 2007. ISBN 80-239-8475-6

HOFMANOVÁ, C. *Shledání v Barsaloi*. Praha: Ikar, 2006. ISBN 80-249-0722-4

KOHOUT, P. *Konec velkých prázdnin*. Paseka, 1996. ISBN 80-7185-777-7

Prohlášení

Byl(a) jsem seznámen(a) s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom(a) povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracoval(a) samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce a konzultantem.

V Liberci dne:

Petra Kopáčková

.....

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu mé bakalářské práce panu Mgr. Janu Jihlavci za odborné vedení, podnětné připomínky, trpělivost a čas, který mi věnoval. Poděkování patří i mé rodině a mému zaměstnavateli, kteří mě po celou dobu mé průzkumné práce podporovali.

Název bakalářské práce: Nelegální pobyt cizinců v České republice

Jméno a příjmení autora: Petra Kopáčková

Akademický rok odevzdání bakalářské práce: 2009/2010

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jan Jihlavec, DiS.

Resumé: Bakalářská práce se zabývala problematikou zaměřenou na nelegální pobyt cizinců v České republice. Jejím cílem bylo odpovědět na otázku, jaké jsou okolnosti nelegálního pobytu cizinců v České republice, jejich důvody pro nelegální pobyt, důsledky ze stránky právní, ekonomické a společenské.

Práce se skládala ze dvou částí, a to z části teoretické a části praktické. Teoretická část práce byla zaměřena na výklad a postupné vysvětlení pojmů spojených s cizineckou problematikou za pomoci zpracování odborných zdrojů. V praktické části byly pomocí dotazníku zjišťovány konkrétní údaje o tom, proč a z jakých důvodů tito lidé opouštějí své domovy a své blízké. Předmětem zájmu byli cizinci zajištěni v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová.

Klíčová slova: detence, cizinecká policie, bezpečnostní agentura, Správa uprchlických zařízení, nelegální migrace, cizinci, nelegální pobyt.

The title of the bachelor thesis: Illegal Stay of Foreigners in the Czech Republic

Summary: This thesis dealt with foreigner issues and it was focused on illegal stay of the foreigners in the Czech Republic. Our aim was to answer the question: What are the circumstances of their illegal stay in the Czech Republic, what are their reasons for illegal stay and what are the consequences from legal, economic and social views.

The study is divided into two parts, a theoretical part and a practical part. The theoretical part dealt mostly with interpretation and progressive explanation of terms related to foreigner issues by using the classified sources. In practical part we used the question-forms to learn specific details about the main reasons, why these people leave their homes and their relatives. The subject of interest were the foreigners detained in Detention facility for foreigners Bělá – Jezová.

Keywords: detention, Alien Police, security, The Refugee Facility Administration, illegal migration, foreigners, illegal stay.

Der Titel der These: Nicht legale Aufenthalt der Ausländern in der Tschechischen Republik

Abstrakt: In dieser Bakkalaureusarbeit wurden die Umstände behandelt, die die Ausländer zum einen illegalen Aufenthalt in Tschechien führten. Das Ziel dieser Arbeit wurde es, auf die Frage – welche Umstände führen die Ausländer zu einem illegalen Aufenthalt in der Tschechischen Republik, die Gründe eines illegalen Aufenthalts sowie seine Auswirkung auf die rechtliche, ökonomische und gesellschaftliche Lage – eine Antwort zu finden. Die Arbeit besteht aus einem theoretischen und einem praktischen Teil. Im theoretischen Teil wurde gezielt anhand der Verarbeitung der fachlichen Quellen die Darlegung und Erklärung der Begriffe behandelt, die mit der Ausländerproblematik verbunden sind. In dem praktischen Teil wurden anhand der Methode des Fragebogens die konkreten Angaben ermittelt, die zur Feststellung führten, warum und aus welchen Gründen diese Personen ihre Häuser und Familie verlassen. Das Objekt des Interesses waren die die Ausländer, die in der Flüchtlingseinrichtung Bělá – Jezová untergebracht und abgesichert wurden.

Schlüsselwörter: Zurückbehaltung, Ausländerpolizei, Sicherheitsagentur, Verwaltung der Flüchtlingszentrums, illegale Einwanderung, Ausländer, illegaler Aufenthalt

Obsah

Seznam použitých zkratk.....	10
Úvod.....	11
1 Teoretická část	13
1.1 Vymezení pojmů	14
2 Migrace	19
2.1 Příčiny migrace.....	19
2.2 Nelegální migrace	21
3 Záchytné zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová	27
3.1 Příchod cizince do Záchytného zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová.....	28
3.2 Způsoby odchodu cizince ze Záchytného zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová	29
3.3 Nevládní organizace působící v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová	30
4 Organizace působící v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců.....	32
4.1 Cizinecká policie	32
4.2 Odbor azylové a migrační politiky.....	33
4.3 Správa uprchlických zařízení.....	34
4.4 Bezpečnostní agentura	34
5 Mezinárodní organizace podílející se na pomoci uprchlíkům	35
6 Praktická část	38
6.1 Cíl praktické části	38
6.2 Stanovené předpoklady	38
6.3 Charakteristika zkoumaného vzorku	39
6.4 Použité metody a průběh průzkumu.....	40
6.5 Analýza výsledků a jejich interpretace	42
6.6 Shrnutí výsledků praktické části	52
Závěr	54
Seznam použitých zdrojů	56
Seznam příloh.....	61

Seznam použitých zkratk

CP - Cizinecká policie

ČR - Česká republika

IOM- Mezinárodní organizace pro migraci - International Organization for Migration

UNHCR - Úřad vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky - United Nations High Commissioner for Refugees

ZZC - Záchytné zařízení pro zajištění cizinců

Úvod

Problematika migrace je celosvětovou záležitostí. Je to velmi rozsáhlé téma. Intencí bakalářské práce není obsáhnout vše, co je spojené s tímto tématem. Předložená práce se zaměřuje výhradně na nelegální pobyt cizinců na území České republiky. Lidé od nepaměti migrovali, v historii například odcházeli za lepší půdou, obživou, politickými a náboženskými poměry apod. Jinými slovy řečeno, že migrace je organizovaný pohyb skupiny obyvatel, zřídka jednotlivců, ze země původu do země sousední, či jiné cílové země.

Bakalářská práce se skládá ze dvou částí, teoretické a praktické. Teoretická část je rozdělena do několika kapitol a subkapitol. Teoretický rámec práce vyplývá z tématu práce – Nelegální pobyt cizinců v České republice. Situace lidí, kteří se dostávají do ilegality, bývá ovlivňována spoustou pluralitních faktorů, které si nesou většinou ze své vlasti, ať už je to špatná životní situace, nezaměstnanost, politické či náboženské důvody, zejména pak jejími důsledky po stránce právní, ekonomické či společenské. V první kapitole teoretické části jsou vymezeny pojmy spojené s cizineckou problematikou. Navazující kapitola je věnována migraci a hlavně nelegální migraci, která je předmětem zájmu práce. Podrobněji je popsána instituce Záchytného zařízení pro zajištění cizinců, kde jsou vysvětleny podmínky a představeny služby, které jsou zajištěným cizincům k dispozici. Následuje část, ve které se mluví o organizacích, které participují na jeho chodu zařízení, jednotlivé složky jsou podrobněji popsány a je také vysvětlena jejich činnost a přínos. Poslední kapitola teoretické části je věnována mezinárodním organizacím, které poskytují zajištěným cizincům právní pomoc.

Praktická část předložené bakalářské práce analyzuje důsledky nelegálního pobytu cizinců v České republice, přímo na cizince zajištěné v ZZC Bělá - Jezová, kteří se do tohoto zařízení dostali z důvodu

ilegálního pobytu na území České republiky. Pozornost je soustředěna na vnímání a prožívání situace cizinců zajištěných v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová. Předložené téma bakalářské práce je zvoleno vzhledem k tomu, že existuje mnoho příčin a důvodů, které nutí obyvatele různých států emigrovat z jejich rodné vlasti. A ne každý tuto „cestu“ absolvuje bez potíží. V praktické části jsou uvedeny hlavní předpoklady průzkumu, použitá metoda a základní charakteristika zkoumaného vzorku. Předpoklady, stanovené v praktické části, jsou ověřeny na základě zhodnocení dat získaných z dotazníkového šetření.

Cílem práce je odpovědět na otázku, jaké jsou okolnosti nelegálního pobytu cizinců v České republice. Bakalářská práce má přiblížit a seznámit čtenáře s pojmem „Záchytné zařízení pro zajištění cizinců“ a služeb v něm poskytovaných, neboť se někteří lidé domnívají, že toto zařízení funguje především jako „vazební věznice“, a že tedy slouží k internaci a izolaci chovanců od legálně žijících obyvatel do doby vyhoštění do země původu.

Význam práce lze spatřit především v tom, že údaje získané od respondentů budou moci sociální pracovníci v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců využít jako zpětnou vazbu v rámci poskytování sociálních služeb.

1 Teoretická část

Teoretická část je členěna do několika kapitol a podkapitol. V první kapitole jsou vysvětleny pojmy spojené s cizineckou problematikou. Zvláštní kapitola a podkapitoly jsou především věnovány migraci všeobecně, imigraci do České republiky, nelegální migraci a nelegální imigraci do České republiky. Čtenář se též dozví o samotné instituci Záchytného zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová a o organizacích, které se spolupodílí na práci se zajištěnými cizinci v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová. Další kapitola je nazvána „Mezinárodní organizace“ - tyto organizace dohlížejí zejména na dodržování lidských práv cizinců a jsou podrobně popsány i jejich další funkce. Zároveň je třeba objasnit, pojem „tranzitní“ a „cílová“ země. Za tranzitní zemi, z hlediska migrace, je považován suverénní státní útvar, přes který proudí přistěhovalci do země, kde se mají v úmyslu trvale usídlit - země cílové. Tranzitní země slouží k tzv. krátkodobému pobytu. Po roce 1989 se Československá republika stala tranzitní a postupně i cílovou zemí¹. Cílovou zemí se Československo stalo po rozpadu východního bloku a pádu železné opony, kdy se otevřely západní i východní hranice a Československo se stalo atraktivní zemí pro přistěhovalce, a to především ze zemí bývalého Sovětského svazu. Převažující tristní ekonomická situace Ukrajiny, geografická blízkost a relativně malé jazykové i kulturní překážky jsou hlavními důvody toho, že v současné době Ukrajinci reprezentují nejpočetnější skupinu ekonomických migrantů v České republice, přičemž dočasná pracovní migrace Ukrajinců směřujících do České republiky již několik let postupně začíná mít charakter trvalé imigrace. Ukrajínští občané nejsou zpravidla přímo nuceni odcházet ze své

¹ Člověk v tísní. *Uprchlíkem v Česku, azylová politika, žadatelé o azyl, děti jako uprchlíci...* Společnost při ČT, o. p. s. [online]. Dostupné na URL: <http://aa.ecn.cz/img_upload/9e9f2072be82f3d69e3265f41fe9f28e/PINF_Azyl.pdf>[cit. 2010-02-14]

země. Jejich předním stimulem je vylepšení osobních ekonomických poměrů nebo potřeba uspořít finanční prostředky na bydlení a studium dětí².

1.1 Vymezení pojmů

K základním lidským právům v demokratických zemích patří mimo jiné i svoboda pohybu a pobytu. Do České republiky přicházejí lidé z nejrůznějších zemí světa. Mnozí ze zemí původu odcházejí z důvodu tíživé ekonomické situace. Někteří ze své domovské země odcházejí i z důvodu pronásledování z politických, náboženských či rasových důvodů tak, jak to definují principy Ženevské konvence. V následujících odstavcích budou vysvětleny pojmy týkající se dané problematiky.

Nelegální pobyt

Nelegální pobyt značí pobývání osob bez platných cestovních dokladů či dokladů totožnosti, případně víza, je-li mezi státy vízový styk.

Občan ČR

Státní občanství ČR se podle zákona č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání státního občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů, nabývá narozením, osvojením, určením otcovství, nalezením (u fyzické osoby mladší 15 let nalezené na území ČR) či prohlášením nebo udělením.

Státní občanství ČR lze na žádost udělit fyzické osobě, která splňuje současně tyto podmínky:

a) má na území České republiky ke dni podání žádosti nepřetržitý trvalý pobyt alespoň pět let

² Socioweb, témata Ukrajinci v ČR. [online]. Dostupné na URL: <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=200&lst=106> [cit. 2010-03-13]

b) prokáže, že nabytím státního občanství České republiky pozbude dosavadní státní občanství

c) nebyla v posledních pěti letech pravomocně odsouzena pro úmyslný trestný čin

d) prokáže znalost českého jazyka pohovorem (nelze k tomuto úkonu někoho zmocnit).³

V záležitostech státního občanství platí velké množství komplikovaných vyhlášek, předpisů a zákonů. Tato agenda je považována za jednu z nejsložitějších.

Cizinec

Cizincem je v České republice fyzická osoba, která není státním občanem České republiky. Práva a povinnosti cizinců upravuje Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR.

Migrant

Mezinárodní migranti jsou lidé, kteří žijí mimo stát původu déle než jeden rok. Do této široké definice se vejde asi 150 milionů lidí na celém světě⁴. Česká republika nevede statistiku o migrantech, osobách, které u nás pobývají déle než 1 rok.

Readmisní dohoda

Readmisní dohoda je smlouva mezi určenými státy, která má za úkol navracet občany smluvních států a určený stát musí své občany přijmout.

³Odbor matriční, Praha 3, 2000-2007 [online]. Dostupné na URL: <http://www.praha3.cz/urad/odbory/odbor_matricni.html> [cit. 2009-10-10]

⁴Migrace online, *O migraci ve střední Evropě*. [online]. Dostupné na URL: <<http://migraceonline.cz/>> [cit. 2009-10-09]

Readmisní dohoda je výhodou pro Českou republiku v případě, že ilegálně žijící osoba na území České republiky odmítá vycestovat z území. Česká republika má uzavřené readmisní dohody se státy: Německo, Polsko, Rakousko, Slovensko, Slovinsko, Maďarsko, Bulharsko, Rumunsko, Chorvatsko, Moldavsko, Vietnam, Albánie, Rusko, Ukrajina, Moldavsko, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Makedonie, Srbsko⁵.

Přechod státní hranice

Hraniční přechod

Hraniční přechod je místo vymezené mezinárodní smlouvou, jíž je Česká republika vázána, určené pro překračování státních hranic České republiky⁶ mezinárodní letiště, prostor mezistátního vlaku a paluba lodě mezistátní osobní nebo nákladní lodní přepravy v době, kdy je v tomto prostoru prováděna hraniční kontrola⁷. Hraniční kontrola značí kontrolu cizince, která se provádí na hraničním přechodu, hodlá-li cizinec překročit státní hranice České republiky.⁸

Státní hranice lze překročit buď **legálním** způsobem, což znamená na platný cestovní doklad nebo **nelegálním** způsobem, což je opakem, tedy bez cestovního dokladu, bez víza apod.

⁵ Ministerstvo vnitra ČR, Azyl a migrace, 2008, [online]. *Readmisní politika*. Dostupné na URL: <<http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>>. [cit. 2009-10-28].

⁶ Za podmínek stanovených mezinárodní smlouvou nebo zákonem č. 326/1999 Sb.

⁷ SAGIT, *Sbírka zákonů*, nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava. [online].

Dostupné na URL:

<<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb99326&cd=76&typ=r>> [cit. 2009-10-13]

⁸ SAGIT, *Sbírka zákonů*, nakladatelství ekonomické a právní literatury Ostrava. [online].

Dostupné na URL:

<<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb99326&cd=76&typ=r>> [cit. 2009-10-13]

Nedovolené překročení státní hranice

Za nedovolené překročení státní hranice se považuje její překročení v místech, kde není hraniční přechod (hraniční přechod silniční, železniční, říční, mezinárodní letiště, přechod pro malý pohraniční styk, přechod na turistické stezce protínající státní hranici)⁹.

Správní vyhoštění

Správní vyhoštění je ukončení pobytu cizince na území České republiky. Cizinci je stanovena doba na vycestování z území a doba, po kterou nemůže na naše území vstoupit. V odůvodněných případech je možné také stanovit hraniční přechod, přes který cizinec musí z České republiky vycestovat. *Policie vydává rozhodnutí o správním vyhoštění cizince a dobou platnosti zpravidla v délce 1 roku až do 10 let. Tyto doby platnosti správního vyhoštění upravuje § 119 zákona č. 326¹⁰.*

Soudní vyhoštění

Soudní vyhoštění se provádí na základě výkonu trestu vyhoštění podle zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon, který ukládají soudy v trestním řízení podle zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, v souvislosti s jedním nebo více trestnými činy, pro které byl cizinec odsouzen. Trest vyhoštění může soud uložit podle trestního zákona jako trest samostatný nebo vedle jiného trestu.

Dobrovolná repatriace

Dobrovolná repatriace je jedním ze základních principů ochrany cizinců. Vyjadřuje právo všech cizinců na návrat do jejich vlasti, musí však

⁹ Podrobnosti upravují zákony č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR a č. 329/1999 Sb., o cestovních dokladech.

¹⁰ Policie ČR- Služba cizinecké policie, 2008 [online]. *Oznámení o správním vyhoštění*. Dostupné na URL: <<http://www.policie.cz/clanek/oznameni-zahajeni-spravniho-rizeni.aspx>>[cit. 2009-11-01]

být výsledkem svobodného rozhodnutí cizince. Pod pojmem dobrovolná repatriace se tedy myslí zcela dobrovolný a důstojný návrat cizince do země původu. Cizinec nemůže být v žádném případě k repatriaci nucen. U cizinců, kteří pobývají na našem území již delší dobu, jde o poměrně zásadní rozhodnutí, které by mělo být velmi dobře zváženo. Dobrovolná repatriace by měla znamenat dobrovolnost, bezpečnost, důstojnost návratu do rodné země jedince.

Jestliže je cizinec žadatelem o udělení azylu, doba do odjezdu žadatele závisí na fázi žadatelova azylového řízení. Pokud žadatel čeká na rozhodnutí ministerstva ve věci jeho žádosti, podá si pouze zpětvzetí žádosti o udělení azylu a návrat do země může být v tomto případě uskutečněn během několika dnů. V případě, že žadatel podá proti rozhodnutí ministerstva žalobu ke krajskému soudu, musí čekat na soudní rozhodnutí, což může trvat delší dobu. Žadateli je poté ukončeno jeho azylové řízení, poskytování služeb ve středisku a zajištěna doprava, případně asistence.

Způsob přepravy je závislý na dopravní dostupnosti destinace. Cizinec cestuje buď letecky, nebo pozemní cestou. Nemusí se obávat žádného ohrožení své osoby ze strany úřadů země původu, jelikož cestuje jako běžný cizinec a ne jako žadatel o azyl, bez doprovodu policie a letenka je zakoupena na jeho jméno.

Při repatriacích spolupracuje Správa uprchlických zařízení s Mezinárodní organizací pro migraci. Tato organizace má své pobočky v mnoha zemích světa a cizincům navracejícím se do země původu poskytuje asistenci a pomoc po návratu a v případě zájmu se podílí na reintegraci.

2 Migrace

Migrace je jedním z nejvýznamnějších témat tvořící společný zájem států Evropské unie, která je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Bojuje proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci, podporuje sociální spravedlnost a ochranu, rovnost žen a mužů, mezigenerační solidaritu a ochranu práv dítěte¹¹.

Z hlediska směru pohybu lze migraci dělit na emigraci a imigraci. Emigrace je odcestování ze státu ven do jiného státu a imigrace je opakem, tedy cestování dovnitř jiného státu. Dále lze migraci dělit z hlediska času na migraci krátkodobou nebo dlouhodobou, dočasnou či trvalou. Podle legislativy dané země lze mluvit o migraci legální a nelegální. Migrace se dále rozděluje na dobrovolnou a nucenou, a to dle příčin a motivů jednotlivců. Dobrovolná migrace znamená, že se člověk rozhodl dobrovolně opustit svou zemi, ať už z důvodů ekonomických či jiných. Nucená migrace má příčiny ve vnějších faktorech jako jsou válečné konflikty, pronásledování z důvodů rasových, politických či náboženských, přírodní katastrofy, porušování lidských práv¹².

2.1 Příčiny migrace

Na dílčí trendy mezinárodní migrace působí zvláštní vlivy, které jsou obecně pojmenovány jako "push" a "pull" faktory. Na jejich základním principu lze rozčlenit mezinárodní migraci na dva základní proudy: na migraci politickou a ekonomickou.

¹¹Ministerstvo vnitra ČR, Zpráva situací v oblasti migrace na území České republiky za rok 2005, Praha 2006 [online], s. 6. Dostupné na URL:

<<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2006/migrace05.pdf>> [cit.2010-03-05]

¹²Zařízení pro děti – cizince, diagnostický ústav, dětský domov se školou, výchovný ústav, středisko výchovné péče, základní a praktická škola, *Slovník základních pojmů*. Copyright 2007[online]. Dostupné na URL:<

http://www.ddc.cz/index.php?menu=slovník_zakladnich_pojmu> [cit. 2010-02-09]

Pojem „pull“ faktor znamená důvod, který přitahuje migranty do jiné země. Sem můžeme zařadit například lepší životní a ekonomické podmínky, které cizince do cílové země lákají. Dále lepší politická stabilita, dodržování lidských práv. „Push“ faktor lze nazvat důvodem jeho odchodu, jako jsou například náboženské nepokoje, přírodní katastrofy, války atp.

Dle mého názoru a zkušeností, cizinec, který se rozhodne odcestovat ze své rodné vlasti a pobývat v neznámé zemi, je nucen se přizpůsobit podmínkám navštíveného státu, což obnáší adaptování se na cizí prostředí, kulturu, politické i společenské poměry a zvyklosti a v neposlední řadě na cizí jazyk.

2.1.1 Imigrace do České republiky

Cizinci přicházejí do České republiky z mnoha různých výše uvedených důvodů a příčin. Důvodem příchodu cizince do České republiky bývají velice často rodinné vazby, tzn., že přicházejí za svými, zde již žijícími příbuznými, tj. za účelem sloučení rodiny¹³. V tomto případě lze chápat migraci pozitivně, stejně jako například cestování, poznávání jiného světa.

Cizinci přicházejí do České republiky legálně nebo nelegálně. Legální příchod cizince do České republiky znamená, že přicestuje na platný cestovní doklad či platné vízum¹⁴. Obecně lze hovořit i o pozitivních důsledcích imigrace, jako je například vzájemné obohacování jednotlivých kultur. Dalším pozitivním přínosem je levná pracovní síla u pracovních pozic, pro které se místní pracovníci, obstarávají jen těžko a za vyšší náklady. Příchod přistěhovalců do země vždy ovlivní její hospodářskou

¹³Například člen rodiny odcestoval za prací do ČR, získal trvalý pobyt a jeho rodina chce žít s ním, tudíž požádají o sloučení rodiny – upraveno zák. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR. [cit. 2010-03-04]

¹⁴Legislativu upravují tyto právní dokumenty: zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu

politiku. Míra vlivu závisí především na délce pobytu cizinců, důvodů, proč do České republiky přijeli, zda mají v úmyslu se v dané zemi trvale usadit, nebo plánují-li návrat do země svého původu.

Nelze opomenout skutečnost, že imigranti vstupují do České republiky také ilegálně. Ilegální migraci je věnována následující kapitola č. 1.3. Pobyt cizince na území České republiky může být buď přechodný, nebo trvalý. Přechodný pobyt znamená, že cizí státní příslušník může pobývat na území České republiky bez víza, nebo na základě víza, což znamená povolení, které opravňuje cizince ke vstupu a pobytu v České republice a zároveň ho nutí k vycestování ze země po uplynutí platnosti víza, které se vydává zpravidla na dobu určitou. O vydání víza žádá cizí státní příslušník ČR, se kterým má Česká republika vízový styk, a to prostřednictvím zastupitelského úřadu.

Migrační politika představuje v současné době jednu z největších výzev nejen pro Evropu, ale také v celosvětovém kontextu. Příliv přistěhovalců do evropských zemí souvisí s celou řadou mezinárodních otázek, jako jsou například mezinárodní strategie proti chudobě, boj proti nadnárodnímu organizovanému zločinu, prevence ozbrojených konfliktů a také globalizace světové ekonomiky¹⁵.

2.2 Nelegální migrace

Nelegálně cestovat v zásadě znamená porušení legislativy daného státu, a to například tím, že cizinec překročí státní hranice daného státu bez platného cestovního dokladu či víza, případně nedovoleným způsobem opustil stát či nelegálně pobýval na území cizího státu.

Česká republika není výjimkou a stejně jako další země Evropské unie čelí každoročně přílivu migrantů z různých destinací světa. Například v roce 2007 zaregistrovalo Ředitelství cizinecké policie Ministerstva vnitra České republiky 7 549 případů ilegální migrace cizinců a 2 837 cizinců

¹⁵ROZUMKOVÁ, P. *Neregulární pobyt cizinců v ČR: Problémy a jejich řešení*, 2008, s. 100.

nedovoleným způsobem překročilo státní hranice¹⁶. Značná část z nich se na území dostává pomocí vysoce organizovaného a důmyslného systému převaděčských skupin jako součást výnosného nelegálního obchodu. Některé zločinecké organizace změnilly místa a lokality, využívané k převádění cizinců přes státní hranice a v souvislosti s tím došlo ke změnám využívaných převaděčských tras, které se z důvodu ztížení odhalení, neustále obměňují. Je nutno zdůraznit, že v převaděčských organizacích působících na území České republiky, jsou v mnoha případech hlavními řídicími články cizinci s povoleným dlouhodobým či trvalým pobytem. Z uvedeného je zřejmé, že rizikem nelegální migrace není jen zjevně nezákonný zisk organizátorů, nelidské podmínky transportovaných, ale i ekonomické a sociální dopady této činnosti na celou společnost „hostitelského státu“.

Nelegální migrace se prolíná do různých oblastí společnosti a bezpečnosti státu, včetně dalších oblastí kriminality a organizovaného zločinu, neboť je úzce propojena s přeshraniční trestnou činností, pašováním, organizovanou převaděčskou kriminalitou, obchodem s lidmi a může být též napojena na mezinárodní terorismus. Na falešné cestovní doklady a pod falešnou identitou se mohou v České republice zdržovat a ukrývat osoby, které mají úzké vazby na mezinárodní zločin nebo terorismus¹⁷.

Další velice významnou kategorií nelegálních migrantů jsou cizinci, kteří vstoupili na území České republiky legálně na základě uděleného vstupního víza, pokud v relaci se státem, jehož jsou občany, není vízová povinnost zrušena. Bez ohledu na důvod jejich vstupu a pobytu na území

¹⁶ Český statistický úřad. Nelegální migrace, Praha 2008. [online]. Dostupné na URL: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_nelegalni_migrace> [cit. 2010-03-21]

¹⁷ Ministerstvo vnitra ČR, Zpráva situaci v oblasti migrace na území České republiky za rok 2005, Praha 2006 [online], s. 93. Dostupné na URL: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2006/migrace05.pdf>> [cit. 2010-03-09]

České republiky, dochází často k následnému propadnutí víza opravňujícího cizince pobývat v České republice legálně, čímž se dostanou do ilegality¹⁸.

Zlehčování problému nelegální migrace a akceptování v ní pouze již zmíněné těžké podmínky transportovaných osob nebo jejich přínos při obsazování neatraktivních oborů na trhu práce hostitelské země, by vyjadřovalo nepochopení řady závažných souvislostí a svědčilo by jen o povrchní znalosti dané problematiky¹⁹.

Jedním z hlavních důvodů, proč se cizinci dostávají do ilegality je neznalost legislativy daných zemí, neznalost jazyka určeného státu, možnost legálního zaměstnávání apod. A proto bývá i fakt takový, že mnozí cizinci žádají o azyl, až v okamžiku, kdy jsou Cizineckou policií odhaleni a nikoliv již při vstupu na území státu²⁰.

Nelegální migrace přes státní hranice zahrnuje překročení státních hranic nedovoleným způsobem nebo prokazatelný pokus o jejich překročení nedovoleným způsobem, a to ve směru, jak do České republiky, tak i z České republiky. Do této skupiny však také navíc patří užívání neregulérních cestovních dokladů a případy pokusu o vstup do republiky, ačkoli u cizince trvá trest vyhoštění²¹.

Nelegální migrace ovlivňuje vnitřní bezpečnost jak České republiky, tak i ostatních států Evropské unie. Je vnímána jako vážná hrozba hlavně v důsledku větší strukturovanosti organizovaného zločinu (například: obchodování s lidmi, působnost mafií v rámci zprostředkování

¹⁸ Ministerstvo vnitra ČR, Zpráva situací v oblasti migrace na území České republiky za rok 2005, Praha 2006 [online], s. 93. Dostupné na URL: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2006/migrace05.pdf> [cit. 2010-03-09]

¹⁹ Ministerstvo vnitra ČR, Zpráva situací v oblasti migrace na území České republiky za rok 2005, Praha 2006 [online], s. 93. Dostupné na URL: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2006/migrace05.pdf> [cit. 2010-03-09]

²⁰ Ministerstvo vnitra ČR, Zpráva situací v oblasti migrace na území České republiky za rok 2005, Praha 2006 [online], s. 93. Dostupné na URL: <http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2006/migrace05.pdf> [cit. 2010-03-09]

²¹ Cizinci v České republice, Český statistický úřad, 2008, ISBN 978-80-250-1836-1, s. 239

zaměstnání nebo zapůjčení finančních prostředků, distribuce a prodej drog, ...) a možnosti činnosti teroristických skupin na území státu.

Jev nezákonné migrace se stal v posledních letech silným politickým tématem v evropském kontextu. Úsilí států o uchopení ilegální migrace a snaha o nalezení odpovědí na tyto otázky, související s tímto fenoménem, je dnes zjevný více než kdy jindy. V jakémkoli evropském státě včetně České republiky, nepřetržitě žije nebo spíše přežívá blíže neurčené množství ilegálních přistěhovalců. Jako celek utváří zranitelnou skupinu, které hrozí sociální vyloučení. Otázkou je, zda tyto osoby, které nesplňují kritéria pro povolení k pobytu, nechat na okraji společnosti i se všemi negativními důsledky, nebo jim naopak pomoci se zapojením do legálních struktur státu. Neregulérní pobyt cizinců představuje nesoulad faktického statusu s právem, a takový je nepřijatelný²².

Graf č. 1 znázorňuje procentuálně nelegální přechod státních hranic podle státního občanství a typu migrace viz příloha č. 1.

Co se týká nelegální migrace, tak v rámci zapojení České republiky do Schengenského prostoru se nelegálně pobývajícím cizincům při kontrole Cizineckou policií vrací do první „bezpečné“ země, do které vkročili²³.

Graf č. 2 uvádí nelegální přechod státních hranic v letech 1993 – 2007 viz příloha č. 2.

2.2.1 Přístup České republiky k nelegálnímu pobytu

Postoj České republiky, přesněji Cizinecké policie k ilegálně žijícím cizincům na území České republiky je následující: v případě, že Cizinecká policie při kontrole cizince zjistí, že zde cizinec žije nelegálně, postupuje dle Cizineckého zákona a to tak, že nejprve zjišťuje okolnosti toho, proč

²²ROZUMKOVÁ, P. *Neregulérní pobyt cizinců v ČR: Problémy a jejich řešení*, 2008, s. 94.

²³Demografie. *Demografické informace, analýzy a komentáře*. Migrace.[online]. Dostupné na URL:

http://www.demografie.info/?cz_migrace=&PHPSESSID=dccb9f08e8cd6c53567572514dcb43d1 [cit. 2010-02-09]

nemá doklady, zda je nemá pouze u sebe, jestli nedošlo pouze k jejich ztrátě apod. Na základě těchto zjištění vydává příslušný zajišťovací útvar rozhodnutí o správním vyhoštění. Správní vyhoštění cizince má význam především z hlediska zavinění cizince, při ukládání správního vyhoštění tedy není třeba cizinci dokazovat, že se nelegálního pobytu dopustil zaviněně a vychází se z toho, že naplnění určité skutkové podstaty znamená pro stát automaticky právo nebo zájem, či dokonce nutnost, nařídít cizinci, aby opustil území České republiky a současně mu zakázat pobyt na území České republiky na dobu určitou, stanovenou v tomtéž rozhodnutí. Vyhoštění je správním rozhodnutím s účinkem trvalé povahy, tedy rozhodnutí o správním vyhoštění má určitou délku platnosti, během které cizinec nesmí do České republiky přicestovat a ani státní orgány mu – až na výjimky – nesmí vstup na české území povolit²⁴.

Dalším nepříjemným důsledkem nelegálního pobytu může být omezení osobní svobody cizince. Základním institutem omezení osobní svobody cizince je zajištění cizince za účelem správního vyhoštění²⁵. Dalším institutem omezení osobní svobody cizinců je tzv. zajištění za účelem vycestování upravené § 124b cizineckého zákona. Takto zajištěn musí být cizinec, který nevyužil možnosti dobrovolné repatriace nebo patří do jedné z následujících skupin:

- nepodal žádost o azyl, ačkoliv k tomu byl vyzván,
- nevycestoval po pravomocném ukončení řízení ve věci azylu z území ve lhůtě stanovené výjezdním příkazem nebo ve lhůtě do 30 dnů, nebyl-li cizinci výjezdní příkaz udělen,

²⁴Řídí se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky [cit. 2010-03-09]

²⁵Dle § 124 odst. 1 z. č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

- uplynula doba oprávnění k pobytu na území udělené osobě požívající doplňkové ochrany²⁶.

Toto zajištění smí trvat maximálně 48 hodin, přičemž o správním vyhoštění zde rozhodováno není, dokonce není ani vydáno rozhodnutí o zajištění. Po uplynutí 48 hodin od zajištění musí být rozhodnutí o zajištění vydáno.

Mezi další zajišťovací instituty je nutné zařadit i ustanovení, nařizující policii omezení osobní svobody za účelem jeho předání nebo průvozu dle ustanovení § 129 cizineckého zákona, který se vztahuje na předávání cizinců na základě mezinárodní smlouvy, nebo přímo použitelných nařízení Evropské unie. Jedná se zejména o tzv. dublinské případy – tedy o cizince, k jejichž žádosti o azyl je příslušný jiný členský stát Evropské unie, anebo o předávání v rámci tzv. readmisních dohod²⁷.

Cizinci, kteří jsou cizineckou policií zajištěni v souvislosti se správním vyhoštěním (nejčastěji z důvodu neoprávněného pobytu v České republice), jsou umísťováni do Záchytných zařízení pro zajištění cizinců. Na území České republiky jsou v současné době 2 takováto zařízení, a to Záchytné zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová, Záchytné zařízení pro zajištění cizinců Poštorná. Cizinci může být také uložen trest vyhoštění, které ukládají soudy rozsudkem v trestním řízení v souvislosti s trestným činem spáchaným cizincem.

Jen pro zajímavost v roce 2008 se kvůli ilegálnímu pobytu na území České republiky dostalo do Záchytných zařízení pro zajištění cizinců 688 cizinců a v roce 2009 nově přišlo 1 192 cizinců do Záchytných zařízení pro

²⁶AS CPSSU Plzeň. Internetový politologický časopis e-Polis. Problémy imigrace v evropském kontextu – Praktická opatření pro ČR. [online]. Dostupné na URL: <<http://www.c-polis.cz/evropska-unie/319-problemy-imigrace-v-evropskem-kontextu-prakticka-opatreni-pro-cr-html>> [cit. 2010-03-21]

²⁷AS CPSSU Plzeň. Internetový politologický časopis e-Polis. Problémy imigrace v evropském kontextu – Praktická opatření pro ČR. [online]. Dostupné na URL: <<http://www.c-polis.cz/evropska-unie/319-problemy-imigrace-v-evropskem-kontextu-prakticka-opatreni-pro-cr-html>> [cit. 2010-03-21]

zajištění cizinců, což dělá o cca 73% nárůst. Největší podíl činí občané z Ukrajiny (367 osob, tj. 31%), z Vietnamu (216 osob, tj. 18%) a z Ruska (139 osob, tj. 12%)²⁸.

3 Záchytné zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová

Zabezpečuje v souladu se zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 140/2001 Sb., komplex činností v oblasti umísťování zajištěných cizinců připravovaných k vyhoštění z území ČR nebo předání podle mezinárodní smlouvy.

Doba zajištění v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců může činit maximálně 180 dnů.

Objekt Záchytné zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová se skládá z několika budov. První tvoří hlavní budova, kde je kancelář vedoucího Záchytného zařízení pro zajištění cizinců, kancelář zástupce vedoucího, sekretariát, ekonomické oddělení, jídelna pro zaměstnance i cizince, návštěvní místnost pro cizince²⁹, konzulární místnost³⁰. Pak budova „E“, kde v přízemí sídlí pracovníci stálé služby, zdravotní oddělení a dvě izolační místnosti zvlášť pro muže a ženy³¹. V celém prvním patře sídlí Cizinecká policie. Následující budova je dětské centrum, které je výhradně určeno dětem³².

Cílová skupina zajištěných cizinců se dělí dle pohlaví či rodinné příslušnosti na: samostatné ženy, samostatné muže, rodiny, děti (nezletilí bez doprovodu rodiny). Podle toho jsou segregovaně ubytováni na ubytovnách. Na budově „A“ v prvním a druhém patře jsou ubytované

²⁸Portál SUZ MV ČR, statistické údaje SUZ. Počty cizinců v roce 2009. s. 6. [cit. 2010-03-10]

²⁹Tam cizinci přijímají soukromé návštěvy, na které mají dle Vnitřního řádu nárok.

³⁰Místnost, kam za cizinci docházejí nevládní organizace.

³¹Na izolaci jsou umístěni nově příchozí cizinci, kteří nemají provedenou vstupní prohlídku.

³² Určeno převážně malým dětem, vybaveno koberci a spoustou hraček, her.

samostatné ženy a rodiny s dětmi. V přízemí jsou ubytováni nezletilí klienti bez doprovodu rodinného příslušníka. Na budově „B“ jsou ve všech třech patrech ubytováni samostatní muži. Mužů je v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová převážná většina. Nejvíce cizinců je z Ukrajiny zhruba 50%, z Vietnamu 30%, 10% z Číny a zbývajících 10% jsou ostatní národnosti.

Kvůli readmisním dohodám mezi Českou republikou a Ukrajinou, Vietnamem apod. tito lidé čekají na deportaci z České republiky. V praxi readmisní dohoda znamená zajištění cizince Cizineckou policií dle § 129, při němž cizinec nemá možnost učinit prohlášení o azylu, ani nemá možnost repatriace (dobrovolný návrat do země původu).

Do Záchytného zařízení pro zajištění cizinců, je cizinec umístěn Cizineckou policií, na základě zajištění z důvodu nelegálního pobývání v České republice³³.

3.1 Příchod cizince do Záchytného zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová

Příchod cizince do Záchytného zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová probíhá přibližně takto: veškeré příjmy nově hlášených cizinců dává na vědomí dispečink stálé službě v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová. V první řadě cizince do ZZC dopraví CP a předá ho stálé službě, která převezme věci zajištěného cizince od CP. Stálá služba předává cizinci k přečtení tyto dokumenty: poučení o základních právech a povinnostech³⁴, poučení o způsobu nakládání se zadrženými věcmi a uschovanými peněžními prostředky, poučení o pravidlech telefonování, podmínky pro vnášení a přechovávání potravin. Po té je cizinec umístěn na izolaci, kde je do doby, než je podroben lékařské prohlídce. Po

³³ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Mohou být zajištěni na § 124 a § 129.

³⁴ Viz příloha č. 3

nezbytném lékařském vyšetření je cizinec z izolace ubytován na ubytovnu. Pak následuje vstupní pohovor v kanceláři sociálních pracovníků, které jsou v přízemí ubytoven „A“, „B“, „D“. Sociální pracovníci cizince seznámí s vnitřním řádem ZZC, s chodem ZZC, s činností pracovníků volného času. Sociální pracovníci si vede elektronickou evidenci cizinců – s každým nově příchozím cizincem si založí sociální spis³⁵ a vede jeho intervence³⁶. Několikrát denně je cizinec v kontaktu s ubytovatelem, a to, při výdeji stravy, při výdeji ložního prádla a hygienických potřeb. Když se stane jakákoliv nestandardní událost v ZZC, píší se úřední záznamy, které jsou posílány na dispečink, sídlící v Praze³⁷.

3.2 Způsoby odchodu cizince ze Záchytného zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová

Záchytné zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová mohou cizinci opustit následujícími způsoby: dobrovolná repatriace; odchod za bránu Záchytného zařízení pro zajištění cizinců po ukončení zákonné zajišťovací lhůty³⁸, v případě, že se Cizinecké policii nepodaří zjistit totožnost zajištěného cizince, tudíž mu nevystaví cestovní doklad, na který by mohl být deportován z České republiky³⁹. Dalším způsobem odchodu ze ZZC je Dublinské řízení, to znamená, že by cizinec měl být vrácen do země, ve které pravděpodobně žádal o azyl, a pak odešel do ČR nebo ho CP zajistila s vízem jiné země. Dalším možným způsobem odchodu ze ZZC je na základě pominutí důvodů zajištění, to znamená, že CP zjistí okolnosti ohledně cizince, kterého nelze dle zákona držet v ZZC, neboť má doklady

³⁵ Sociální spis obsahuje fotku klienta, jeho nacionále, sociální anamnézu, kterou klient uvede při vstupním pohovoru sociální pracovníci.

³⁶ To znamená, každý pohovor s klientem se zaznamenává do sociálního spisu.

³⁷ O všem, co se v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců děje musí být dispečink informován.

³⁸ Zákonná zajišťovací lhůta činí 180 dní.

³⁹ CP cizinci vystaví vízum na dobu maximálně 1 měsíce a ten by si měl sám zařídit cestovní doklady a na své náklady vycestovat, i s tímto řešením se setkáváme v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá-Jezová.

nebo se dopátrá, že je cizinec na území legálně. Dále udělení azylu; smrt cizince nebo útěk ze ZZC.

O odchodu ze ZZC se cizinec dozví na základě sdělení sociální pracovnice. Po odchodu cizince ze ZZC je uzavřen jeho sociální spis a veškerá jeho dokumentace je archivována.

3.3 Nevládní organizace působící v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová

Služby nevládních organizací zajišťují právníci, kteří pro organizaci pracují. Patří k nim Organizace pro pomoc uprchlíkům, Arcidiecézní charita Praha. Tito právníci docházejí do ZZC dvakrát týdně, každou středu a pátek. Jedná se o právní poradenství, vyřizování korespondence (pro soudy, CP). Veškeré povinnosti, které si cizinci sami nejsou schopni zajistit, protože jsou zajištěni v ZZC, odkud nemají možnost odejít. Mezi další kompetence nevládních organizací patří také posílání dopisů, donášení vitamínů, telefonních karet atd., když je to samozřejmě v rámci jejich možností. Při jednání s klienty z arabských, vietnamských, čínských zemí mají možnost objednání tlumočnických služeb, takže většinou s dorozuměním nebývá problém. „*Své služby poskytují klientům zdarma*“⁴⁰. Další organizací, která participuje na pomoci cizincům, je La Strada. Pracovníci této organizace spolupracují s lidmi, kteří se stali obchodovanou osobou. Což znamená, že například byli nuceni k prostituci, vykonávali práce v domácnosti nebo jinde, proti jejich vůli, za vykonanou práci nebyli odměněni, pracovali za ponižujících podmínek, bylo jim vyhrožováno násilím, vyhrožováno jejich příbuzným, byli vydírání, zneužívány⁴¹atp.

⁴⁰ Organizace pro pomoc uprchlíkům. [online]. Dostupné na URL: < www.opu.cz >. [cit. 2007-1-5]

⁴¹ La Strada, Linka důvěry Sdružení Česká katolická charita, *Pomoc obětem obchodu s lidmi*,

Pomoc, kterou La Strada nabízí je vysvobození z kriminálního prostředí, povolení k pobytu na území ČR minimálně po dobu jednoho měsíce, bezpečné ubytování, finanční podporu, psychologickou a sociální podporu, právní poradenství, tlumočení, základní zdravotní péči, bezpečný návrat domů.

„Za určitých podmínek může zajistit i speciální ochranu, dlouhodobý pobyt na území ČR. Může pomoci s hledáním práce a se zapojením se do běžného života“⁴².

vydal odbor prevence kriminality MV ČR ve spolupráci projektovými partnery v rámci programu OSN proti obchodování s lidmi, s. 1 (leták)

⁴² La Strada - organizace na pomoc obchodovaným lidem, *Pomoc obětem obchodu s lidmi*, vydal odbor prevence kriminality MV ČR ve spolupráci projektovými partnery v rámci programu OSN proti obchodování s lidmi, s. 1 (leták)

4 Organizace působící v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců

- Cizinecká policie
- Odbor azylové a migrační politiky
- Správa uprchlických zařízení
- Bezpečnostní agentura

Kompetence, postupy a podmínky vzájemné součinnosti výše uvedených organizací Ministerstva vnitra vyplývají jednak z příslušných ustanovení zákona a jednak z vnitřních předpisů vydaných ministerstvem. Řídí se součinnostní dohodou, která byla pro tyto účely vytvořena⁴³.

4.1 Cizinecká policie

Služba Cizinecké policie je útvarům Policie České republiky s celorepublikovou působností a je odpovědná za plnění úkolů v oblasti ochrany státních hranic a pobytu cizinců na území republiky. Plní v územní působnosti jednotlivých oblastních ředitelství zejména úkoly na úseku odhalování a zabraňování nelegální migrace, odhalování trestné činnosti a porušování pobytového režimu cizinců (nelegální zaměstnanosti a zjišťování cizinců, kteří neoprávněně pobývají na území České republiky)⁴⁴.

Cizinecká policie při zajištění nelegálně zdržujícího se cizince na území České republiky vydává Rozhodnutí o zajištění cizince a dále vede s cizincem správní vyhoštění ze země.

V Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Cizinecká policie provádí zpravidla příjem zajištěného cizince do zařízení. Policie je povinna provést cizinci osobní prohlídku a zkontrolovat všechny jeho věci

⁴³ Součinnostní dohoda, vydána Ministerstvem vnitra.

⁴⁴ Policie – ČR-CZ, neoficiální informační portál o policii. *Cizinecká policie* [online]. Dostupné na URL: <<http://www.policie-cr.cz/cizinecka-policie.php>> [cit. 2010-02-11]

při příjmu, sepsat předávací protokol všech zajištěných věcí. Cizinecká policie taktéž rozhoduje o umístění cizince do části s přísným režimem, a to na základě vlastních poznatků nebo na základě písemného návrhu Správy uprchlických zařízení. Cizinecká policie asistuje při výdeji pošty⁴⁵. Dále Cizinecká policie v zařízení zajišťuje vnější ostrahu objektu zařízení. V kompetenci Cizinecké policie je také vnější a vnitřní ostraha části s přísným režimem a eskorty cizinců⁴⁶.

4.2 Odbor azylové a migrační politiky

Odbor azylové a migrační politiky je útvarcem Ministerstva vnitra České republiky pro výkon vymezené působnosti v oblasti azylu, uprchlictví, vstupu, pobytu a integrace cizinců a schengenské spolupráce. *Schengenský prostor je území států, na jejichž společných hranicích nejsou vykonávány hraniční kontroly. Bezpečnost společně chráněného území je zajištěna harmonizovanými pravidly pro ochranu vnější hranice, úzkou spoluprací v příslušných oblastech a Schengenským informačním systémem*⁴⁷.

Odbor azylové a migrační politiky plní úkoly ministerstva vnitra v oblasti azylu a uprchlictví, zabezpečuje úkoly ministerstva vnitra podle zákona č. 325/1999 Sb., zabezpečuje integrační politiku ve vztahu k azylantům a cizincům a zajišťuje humanitární programy. Současně má na starost oblasti vstupu a pobytu cizinců na území České republiky⁴⁸.

⁴⁵Dopisy a balíky cizinců.

⁴⁶ Eskorty se provádějí k lékaři mimo ZZC, k soudu, na velvyslanectví.

⁴⁷Ministerstvo vnitra ČR – Schengen. *Základní informace o schengenské spolupráci*, 2008 [online]. Dostupné na URL: <<http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-informace-o-schengenske-spolupraci.aspx>> [cit. 2009-10-30]

⁴⁸ Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky. *Úkoly a činnost odboru*, 2008 [online]. Dostupné na URL: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/ministerstvo/oamp.html#ukoly>> [cit. 2010-01-08]

4.3 Správa uprchlických zařízení

Správa uprchlických zařízení Ministerstva vnitra České republiky zajišťuje a provozuje chod Záchytného zařízení pro zajištění cizinců. Předmětem zájmu je pobyt a cizinci, se kterými je realizováno správní vyhoštění z území České republiky. Nabízí v zařízení psychologickou péči, sociální práci, volnočasové aktivity atd.

4.4 Bezpečnostní agentura

Bezpečnostní agentura působí v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců na základě smlouvy o zajištění ochranných a bezpečnostních služeb dle zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. Povinnosti pracovníků bezpečnostní agentury jsou stanoveny směrnicí pro výkon bezpečnostní služby v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců. Pracovníci bezpečnostní agentury provádí ochranu uvnitř objektu zařízení zaměstnancům Správy uprchlických zařízení⁴⁹. Participují na doprovodu cizinců, při běžných denních činnostech jako je například doprovod cizinců do jídelny, na zdravotní oddělení, k pracovníkům nevládních organizací, k výdeji věcí, nashromážděných charitativní činností, k výsledkům a pohovorům s cizineckou policií, k návštěvám a pro poštu⁵⁰.

⁴⁹To jsou například: sociální pracovníci, ubytovatelé, pracovník stálé služby, zdravotní personál.

⁵⁰„Režim“ Záchytného zařízení pro zajištění cizinců znamená objekt Záchytného zařízení pro zajištění cizinců, ostatní oddělení jsou mimo režim Záchytného zařízení pro zajištění cizinců, proto při jakémkoliv pohybu cizince mimo režim, musí asistovat BA jako doprovod cizince.

5 Mezinárodní organizace podílející se na pomoci uprchlíkům

Tyto organizace se zabývají právy uprchlíků. Nejvýznamnější mezinárodní institucí zabývající se problematikou uprchlictví, je Úřad vysokého komisaře Organizace spojených národů pro uprchlíky - United Nations High Commissioner for Refugees (dále UNHCR), jenž byl zřízen Valným shromážděním OSN v roce 1950 jako jeden z pokusů mezinárodních subjektů poskytnout ochranu a pomoc uprchlíkům i lidem, kteří právní definici termínu uprchlík ne zcela odpovídají. Často se jedná o tzv. vnitřně přemístěné osoby, jež sice většinou během občanské války opustily své domovy, nicméně však nepřekročily hranice své domovské vlasti. *UNHCR se také podílí na tvorbě mezinárodních smluv týkajících se práv uprchlíků, dohlíží na činnost jednotlivých vlád tak, aby odpovídala minimálním standardům mezinárodního uprchlického práva, a věnuje značné zdroje na prevenci hromadných útěků lidí z míst vážných konfliktů, například tím, že do krizových oblastí vyšle tým mezinárodních pozorovatelů, kteří se mají pokusit problém vyřešit dříve, než vyústí v humanitární katastrofu. Současným nejvyšším představitelem (Vysokým komisařem) OSN je António Guterres. Sídlí v Ženevě ve Švýcarsku a má kanceláře v mnoha dalších zemích světa*⁵¹. Kancelář UNHCR v Praze byla založena v roce 1992. Pracovníci UNHCR v České republice podporují zřízení kurzů a studijních programů pro komunitní tlumočníky.

*Tradičními cílovými zeměmi přesídlování jsou Spojené státy, Kanada, Austrálie a Skandinávské země. V roce 2007 bylo na celém světě přesídleno skoro 80 tisíc uprchlíků, z toho v Evropě méně než 4 tisíce. UNHCR proto začal tento koncept aktivně propagovat ve všech členských zemích Evropské unie*⁵². Z nových členských zemí Evropské unie se do pilotního přesídlovacího programu

⁵¹Vysoký komisař organizace spojených národů pro uprchlíky, kategorie OSN. *Lidská práva*, 2009 [online] <<http://cs.wikipedia.org/wiki/UNHCR>> [cit. 2009-03-17]

⁵²Ministerstvo vnitra České republiky, Azyl, migrace a integrace. *Mezinárodní spolupráce*, 2008 [online] Dostupné na URL:<<http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-843025.aspx>> [cit. 2009-03-18]

zatím zapojila pouze Česká republika. V dalších střeoevropských zemích začal UNHCR představovat přesídlování před rokem organizováním konferencí a družebních projektů se zeměmi, které už mají s přesídlováním bohaté zkušenosti. *"Přesídlování je složitá záležitost," vysvětluje odborník UNHCR Areti Sianni. "Sdružuje v sobě právní, sociální, logistické, zdravotní a psychosociální aspekty. Začíná procesem prověřování uprchlíků před odjezdem, pokračuje složitou organizací cesty včetně vyřizování cestovních dokumentů, po příjezdu následuje systematické přijetí a integrační program"*⁵³.

Z dalších významných mezinárodních organizací můžeme jmenovat Mezinárodní organizaci pro migraci - International Organization for Migration (dále IOM) se sídlem v Ženevě. *Byla založena v roce 1951 a v současnosti má již 122 členských států a 92 pozorovatelů, z toho 18 států a 74 světových a regionálních mezinárodních a neziskových organizací. V IOM pracuje přibližně 5500 zaměstnanců na více než 1600 projektech*⁵⁴. V České republice působí IOM od roku 1998 na základě smlouvy podepsané mezi IOM a Českou republikou dne 15. října 1997. A jejími hlavními aktivitami jsou v rámci následujících okruhů například: dobrovolné návraty a reintegrace, migrace a rozvoj, pracovní migrace, prevence a potírání obchodu s lidmi, budování kapacit v migračním managementu, integrace cizinců v České republice. V Záchytném zařízení pro zajištění cizinců jsou cizincům k dispozici formuláře dobrovolné repatriace⁵⁵. Pracovníci IOMu navštěvují ZZC Bělá - Jezová dle možností, zhruba jedenkrát za dva týdny.

V předcházející teoretické části bakalářské práce jsou vyloženy a vysvětleny pojmy související s uprchlictvím. Za pomoci odborných zdrojů

⁵³Ministerstvo vnitra České republiky, Azyl, migrace a integrace. *Mezinárodní spolupráce*, 2008 [online] Dostupné na URL < <http://www.mvcr.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-843025.aspx> > [cit. 2009-03-18]

⁵⁴Mezinárodní organizace pro migraci. [online]. Dostupné na URL: <<http://www.iom.cz/rubrik.php?headline=6&rubrik=1>> [cit. 2009-03-18]

⁵⁵Viz příloha č. 4.

je rozepsána kapitola č. 2 migrace a její druhy a v neposlední řadě část věnována nelegální migraci. Dále je v kapitole č. 3 zmapován „chod“ ZZC Bělá - Jezová. Taktéž jsou vysvětleny služby, které v ZZC Bělá - Jezová poskytují nevládní organizace. Dále jsou zmíněny čtyři základní složky působící v ZZC Bělá - Jezová. A v poslední kapitole č. 5 se hovoří o organizacích, které pomáhají uprchlíkům z hlediska jejich práv. Následuje praktická část bakalářské práce, která je již přímo zaměřena na nelegální pobyt cizinců, na instituci Záchytného zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová a na služby, které jsou v tomto zařízení poskytovány.

6 Praktická část

6.1 Cíl praktické části

Cílem praktické části bakalářské práce bylo analyzovat okolnosti nelegálního pobytu cizinců v České republice a důvody, které vedly cizince k odchodu z jejich země původu. Na základě těchto důvodů byli cizinci zajištěni cizineckou policií a umístěni do ZZC Bělá - Jezová. Průzkum byl proveden v ZZC Bělá-Jezová, přímo se zajištěnými cizinci v ZZC. Výběr respondentů byl zaměřen na cizince, kteří se domluví v českém jazyce. Použitá metoda - standardizovaný dotazník byl proto pro respondenty vytvořen v českém jazyce.

Praktická část bakalářské práce se dále zabývala předmětem zkoumání, a tím byly: okolnosti nelegálního pobytu cizinců v České republice, jejich důvody pro nelegální pobyt (proč a z jakých důvodů se do ilegality dostali).

Dále se pomocí dotazníku zjišťovalo, jestli jsou zajištění cizinci v ZZC Bělá - Jezová dostatečně informováni o sociálních službách, které jim jsou denně k dispozici a jak často těchto služeb využívají, jak je vnímají ve vztahu k sobě samým. Spolupráce s respondenty byla výborná. Ochotně se do průzkumu zapojili. Jejich hlavním důvodem ke spolupráci bylo velké množství volného času, který v ZZC mají.

6.2 Stanovené předpoklady

S ohledem na cíl bakalářské práce byly stanoveny tyto předpoklady:

Předpoklad č. 1: Lze předpokládat, že nejčastějším důvodem odchodu respondentů z jejich země, je špatná životní situace v zemi jejich původu (ověřováno pomocí dotazníku – otázkou č. 2).

Špatná životní situace je velice široký pojem a čtenář si pod tímto pojmem může představit cokoliv. V tomto případě se míní špatnou životní situací nezaměstnanost v respondentově vlasti, tudíž nedostatek financí k tomu, aby mohl ve své zemi důstojně žít. Otázka č. 2 se ptá na okolnosti, které vedly respondenty k odchodu ze země původu. Otázka č. 2 je rozčleněna do 6 bodů, z nichž bod a) nezaměstnanost, značí špatnou životní situaci v jejich zemi. Respondenti jsou srozuměni s výkladem této otázky.

Předpoklad č. 2: Lze předpokládat, že pro většinu nelegálně pobývajících respondentů je Česká republika tranzitní zemí (ověřováno pomocí dotazníku – otázkou č. 3).

Tato otázka je otevřená a vychází z toho, že respondent pouze cestoval přes ČR, nebo z nějakých důvodů v ČR skončil, ale měl namířeno do jiné země, proto pro něj byla ČR tranzitní zemí. Pokud cíleně cestoval do ČR, byla pro něj zemí cílovou.

6.3 Charakteristika zkoumaného vzorku

K zjištění informací, které byly třeba k šetření a provedení následného průzkumu, bylo osloveno 40 respondentů mužského pohlaví v ZZC Bělá – Jezová, tedy přímo v zařízení, kde byl průzkum prováděn. Celkový počet klientů byl v době provádění průzkumu 139, z nichž na základě schopnosti porozumět českému jazyku, bylo vybráno 40 respondentů. Úroveň znalosti českého jazyka se ukáže při příchodu cizince do ZZC, a to při vstupním pohovoru⁵⁶. Jedná se o cizince, kteří jsou zajištěni v ZZC Bělá – Jezová. Existuje mnoho důvodů, proč byli zajištěni do tohoto zařízení. Příkladem lze uvést: propadlý cestovní doklad, neplatné nebo propadlé vízum. Tito cizinci tvoří zvláštní skupinu v rámci cizineckých komunit, žijících na našem území. Skutečnost, že se v ZZC

⁵⁶ Na základě rozdání potřebných dokumentů cizinci, je sociální pracovnice schopna posoudit, zda je cizinec schopen se dorozumět v českém jazyce.

ocitli, vypovídá hodně o jejich sociálním postavení. Jejich krajané v případě pobytových problémů a prvního varování od cizinecké policie (první rozhodnutí o správním vyhoštění nemusí automaticky znamenat zajištění do ZZC) mohou vycestovat a vyřídit tuto záležitost v zemi původu. Někteří ze zajištěných cizinců nevycestují právě z toho důvodu, že jim doma hrozí nebezpečí. Porušení jejich povinností vyplývajících z cizineckého zákona mívá pro ně často negativní důsledky.

Důsledky nelegálního pobytu v České republice ze stránky právní, ekonomické a společenské: Cizinci nemají dostatečné informace o legislativě, neznají jazyk, nemají dostatek financí, aby si vyřídili problém na území ČR. Převážně jsou „na cestě“ nebo tu nelegálně pracují. V rámci cizineckých komunit žijících na našem území tvoří osoby umístěné v ZZC často sociálně izolovanou skupinu i v rámci diaspor ještě před svým zajištěním. Jde například o osoby, kterým „jejich zaměstnavatelé“ z nějakého důvodu nevyplatili několik měsíců mzdu nebo nezprostředkovali pobytové povolení, což je ještě více diskvalifikovalo v jejich už tak defenzivním sociálním postavení. Jde též o osoby, které přišly na naše území spontánně a byly zajištěny ještě předtím, než mohly navázat kontakt se svými krajany.

Tito respondenti byli osloveni z důvodu svolnosti ke spolupráci na průzkumu, znalosti českého jazyka, a také proto, že autorka této bakalářské práce pracuje v ZZC Bělá - Jezová jako sociální pracovnice se zaměřením se na zajištěné cizince mužského pohlaví.

6.4 Použité metody a průběh průzkumu

V bakalářské práci byla využita metoda standardizovaného dotazníku. Metoda byla zvolena vzhledem k povaze respondentů, a pro získání potřebných informací se jevila jako nejpřehlednější a nejefektivnější. Základní informace o ZZC Bělá - Jezová a služby, které

toto zařízení poskytuje, byly získány formou studia odborné literatury a studia interních předpisů vztahujících se k tomuto zařízení. Pro získání základních informací bylo zvoleno dotazníkové šetření. Standardizovaný dotazník⁵⁷ byl vytvořen pouze pro účely tohoto průzkumu a je anonymní. Dotazník byl sestaven do dvou tematických okruhů: otázky 2. - 5. byly směřovány na důvody odchodu cizinců z jejich země, a také se mělo dojít k zjištění, zda je ČR pro cizince tranzitní zemí. Byly zde využity otevřené i uzavřené otázky. Otázky 8. - 13. byly zaměřeny na ZZC Bělá - Jezová - zjišťoval se vztah sociální služby k respondentovi, informovanost o sociálních službách, využití sociálních služeb respondentem a spokojenost s poskytovanými službami. Tyto otázky byly především uzavřené, respondenti odpovídali formou zaškrtnutí pro ně vhodné odpovědi. Některé otázky nabízely možnost doplňujících odpovědí.

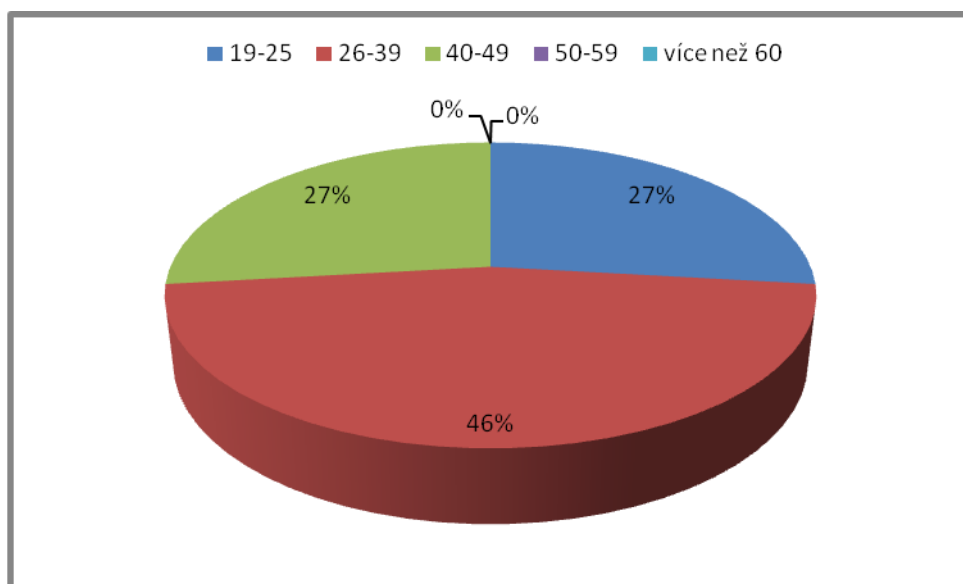
Průzkum byl proveden za účelem získání potřebných údajů. Veden byl od listopadu 2008 do února 2009 a následná analýza a zpracování dat byla provedena v průběhu března a dubna 2009. Spolupráce respondentů probíhala podle plánu. Průzkum s respondenty prováděla sociální pracovnice (autorka BP), a to při jejich běžných návštěvách v dobu stanovenou pro poskytování sociálních služeb v ZZC Bělá - Jezová. Respondenti byli dotázáni, jestli jsou ochotni účastnit se průzkumu. První oslovení respondentů probíhalo v rámci volnočasových aktivit. Potenciálním respondentům byl představen průběh průzkumu, jeho cíl a účel, se kterým všichni dotázaní souhlasili, zároveň byl rozdán i dotazník. Respondenti byli hned zpočátku ubezpečeni o naprosté anonymitě v celém průběhu průzkumu i po jeho ukončení.

⁵⁷ Viz příloha č. 5

6.5 Analýza výsledků a jejich interpretace

Pro zpracování informací o důvodech či okolnostech, které vedly respondenty ze země původu, byly vyčleněny tyto kategorie; věk dotazovaných respondentů; okolnosti odchodu respondentů ze země původu; země, kam měli respondenti původně namířeno; kdo jim pomohl vycestovat z jejich vlasti; zda cestovali legálně či nelegálně; důvody zajištění do ZZC; jak vnímají a co znamená sociální služba pro zajištěného cizince v ZZC; úroveň informovanosti o sociálních službách v ZZC; využitelnost sociálních služeb respondenty zajištěných v ZZC. Základní data z dotazníkového šetření byla znázorněna v níže uvedených grafech, z nichž vyplynul podrobnější rozbor, kde byly jednotlivé kategorie více rozpracovány. Dle výše uvedených kategorií byly získány o respondentech následující údaje:

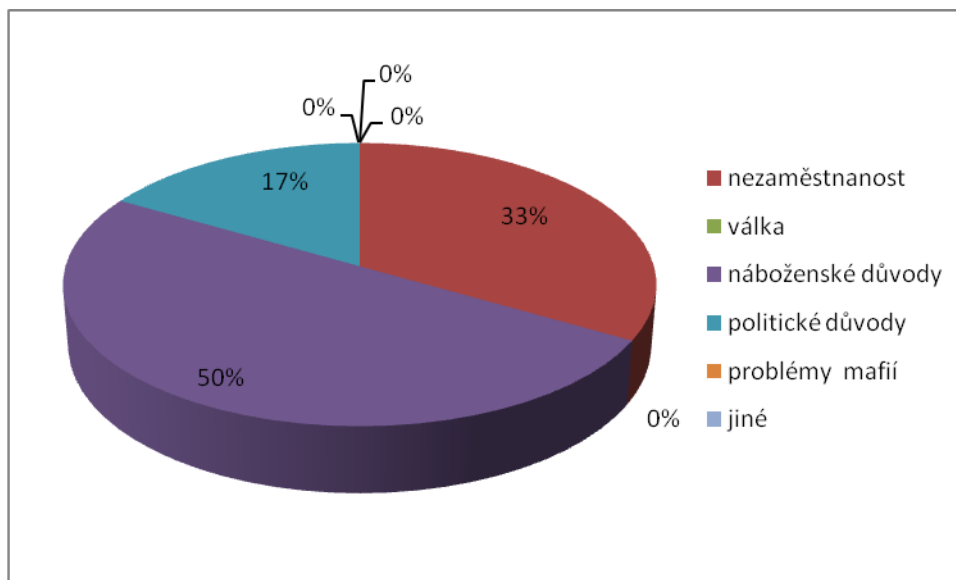
Graf č. 3: Věk dotazovaných respondentů

Z grafu č. 3 vyplynulo, že 46% dotazovaných respondentů je ve věku 26 – 39 let. 27% dotazovaných respondentů je ve věkové kategorii 40-49 let a taktéž 27% dotazovaných respondentů je ve věkové kategorii 19-25 let.

Z grafu č. 3 plyne, že největší podíl respondentů je z věkové kategorie 26 – 39 let.

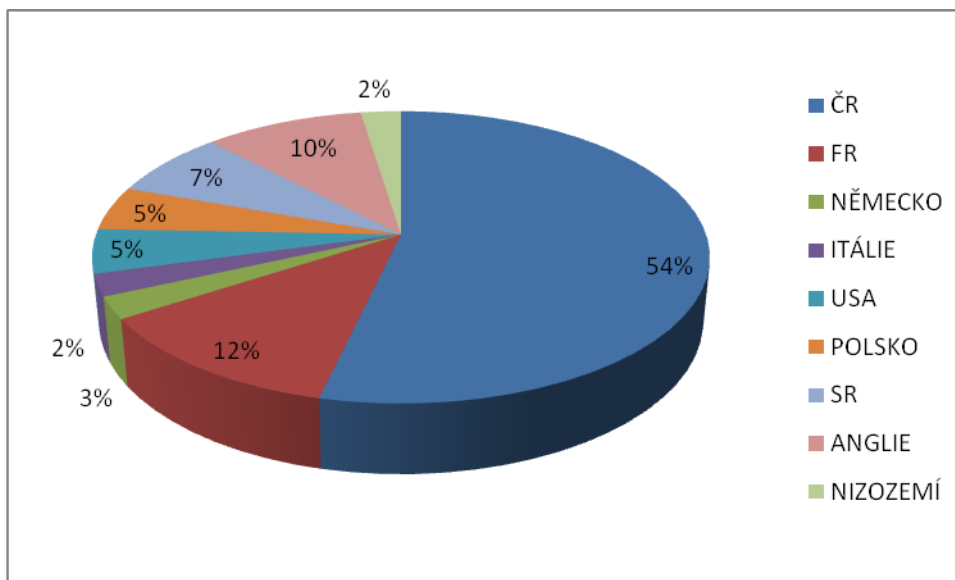
Graf č. 4: Okolnosti odchodu ze země původu

Z grafu č. 4 je patrný procentuální podíl důvodů, které vedly respondenty k odchodu z jejich země. Převládaly náboženské důvody, které byly uvedeny celými 50% respondentů. 33% respondentů opustily svou vlast kvůli vysoké nezaměstnanosti a 17% respondentů odešlo z politických důvodů.

U žádných z oslovených respondentů nebyly důvodem odchodu z rodné vlasti válka, problémy s mafií či jiné důvody.

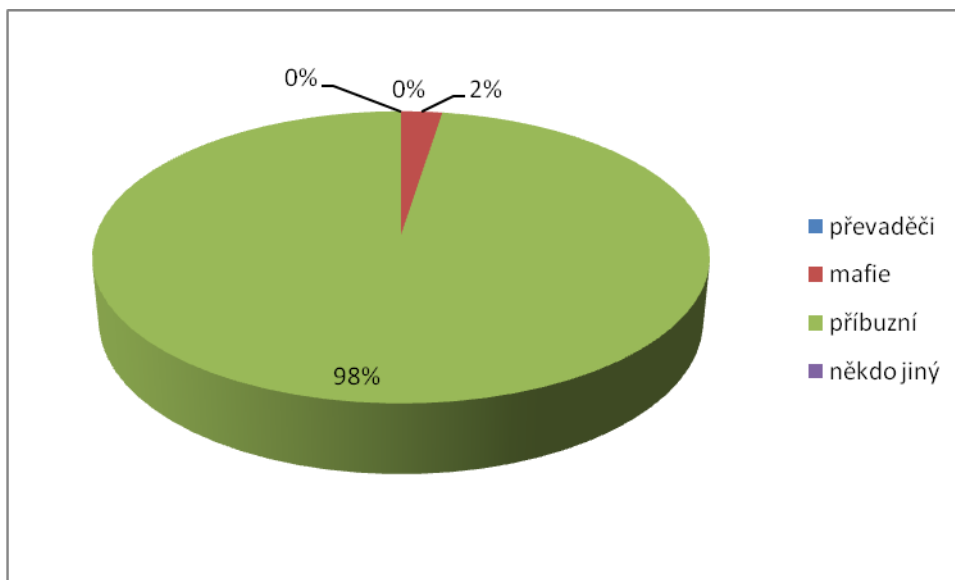
Graf č. 5: Země, kam respondenti původně cestovali

Z grafu č. 5 vyplývá, že 54% respondentů mělo namířeno přímo do České republiky, tudíž pro ně byla Česká republika cílovou zemí. Pro 12% respondentů byla cílovou zemí Francie, pro 10% Anglie, pro 7% Slovenská republika, 5% respondentů cestovalo do Polska, a též 5% respondentů cestovalo do USA, 3% respondentů cestovalo do Itálie, 2% do Nizozemí a zbylé 2% do Německa.

Na otázku: „Do jaké země jste měli původně respondenti namířeno?“, odpovědělo 54% respondentů, že přímo do ČR, tudíž jako výsledek tohoto grafu se ukázalo, že se předpoklad č. 2. nepotvrdil. Pro více jak polovinu respondentů byla ČR cílovou zemí a ne zemí tranzitní.

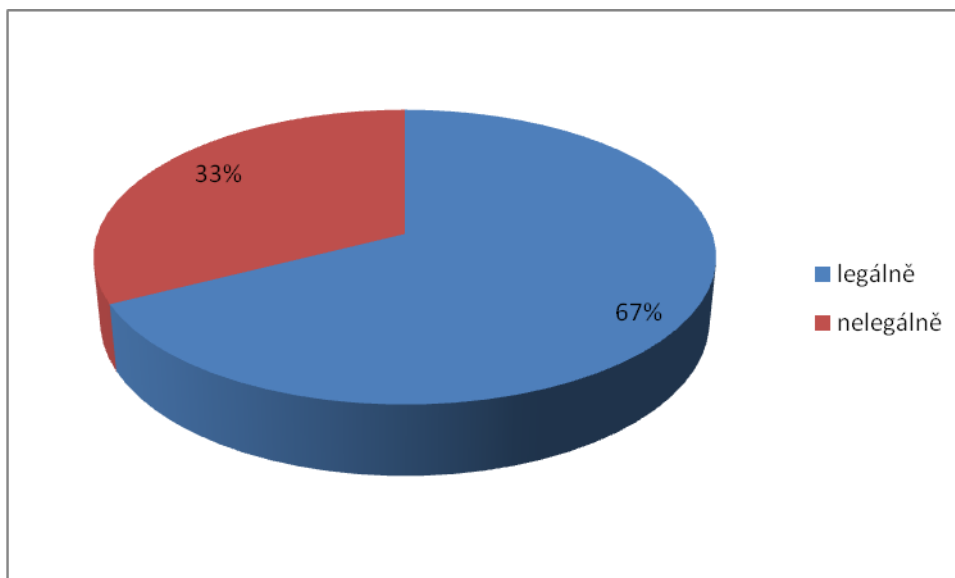
Graf. č. 6: Způsob pomoci k vycestování respondenta ze země původu

Z grafu č. 6 vyplývá, že 98% respondentů odešlo za pomoci příbuzných (tzn. rodiny, přátel či známých). Pomoc spočívala hlavně ve finanční podpoře.

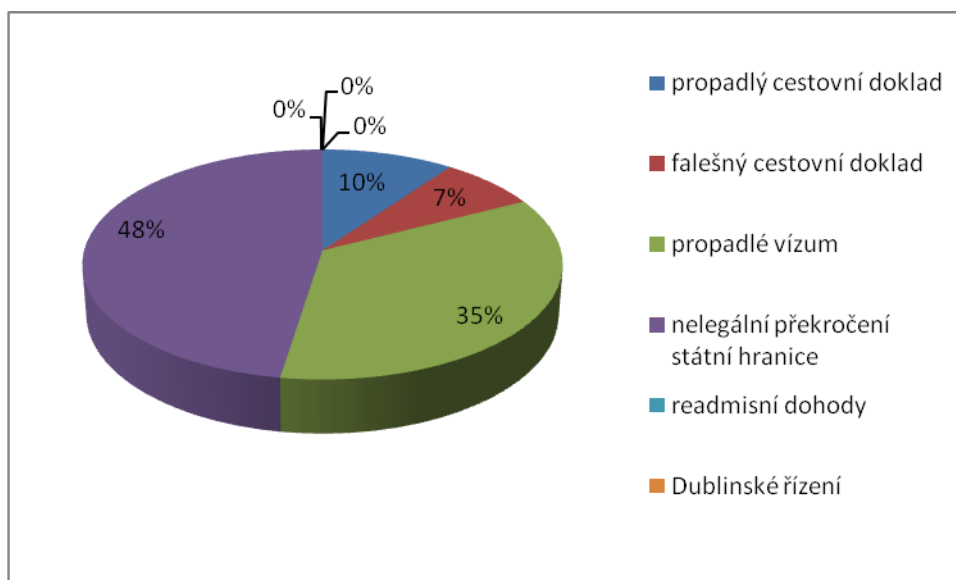
2% dotázaných respondentů odešlo ze země původu za pomoci mafie. Zde by bylo dobré vysvětlit rozdíl mezi pojmem „mafie“ a „převaděč“. „Mafie“ je organizovaná skupina lidí, která zprostředkovává převedení cizinců přes hranice státu za pomoci „převaděčů“, tudíž „mafie“ je primárním článkem organizovaného převaděčství. „Převaděč“, ten už zrealizuje samotný převod cizinců přes státní hranice. Cizinec se buď zkontaktuje s „mafii“ nebo kontaktuje přímo samotné „převaděče“.

Graf č. 7: Legální nebo nelegální cesta ze země původu

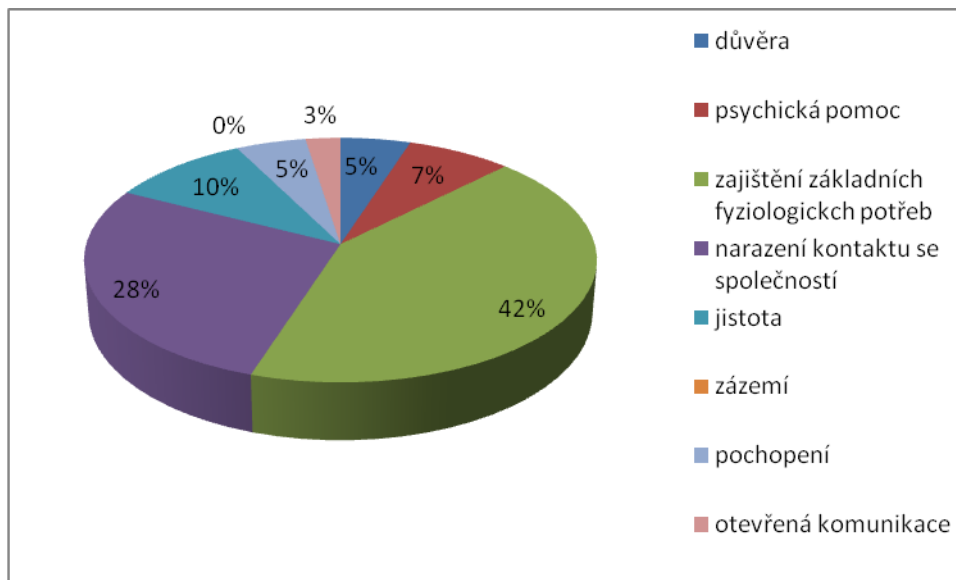
V grafu č. 7 se ukazuje, že 67% respondentů cestovalo legálně do České republiky a 33% přicestovalo nelegálně.

Graf č. 8: Důvody zajištění respondentů do Záchytného zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová Cizineckou policií

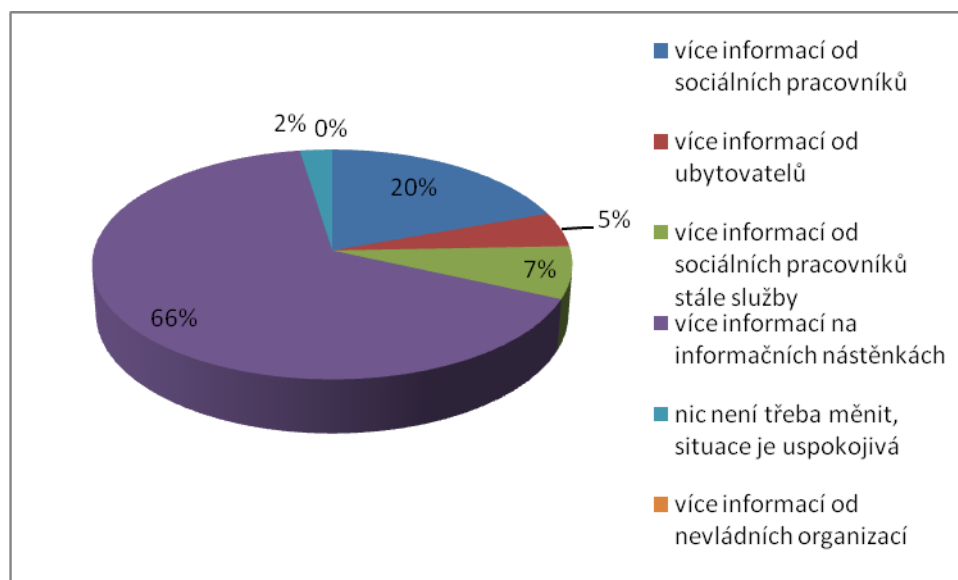
Z grafu č. 8 procentuálně vychází, na základě jakých důvodů byli respondenti zajištěni do ZZC Bělá - Jezová. 48% respondentů uvedlo, že do ZZC byli zajištěni kvůli tomu, že překročili státní hranice nelegálně. 35% respondentů vypovědělo, že byli zajištěni do ZZC na základě propadlého víza, 10% mělo propadlý cestovní doklad a zbylých 7% respondentů vlastnilo falešný cestovní doklad.

Graf č. 9: Respondent versus sociální služba v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová

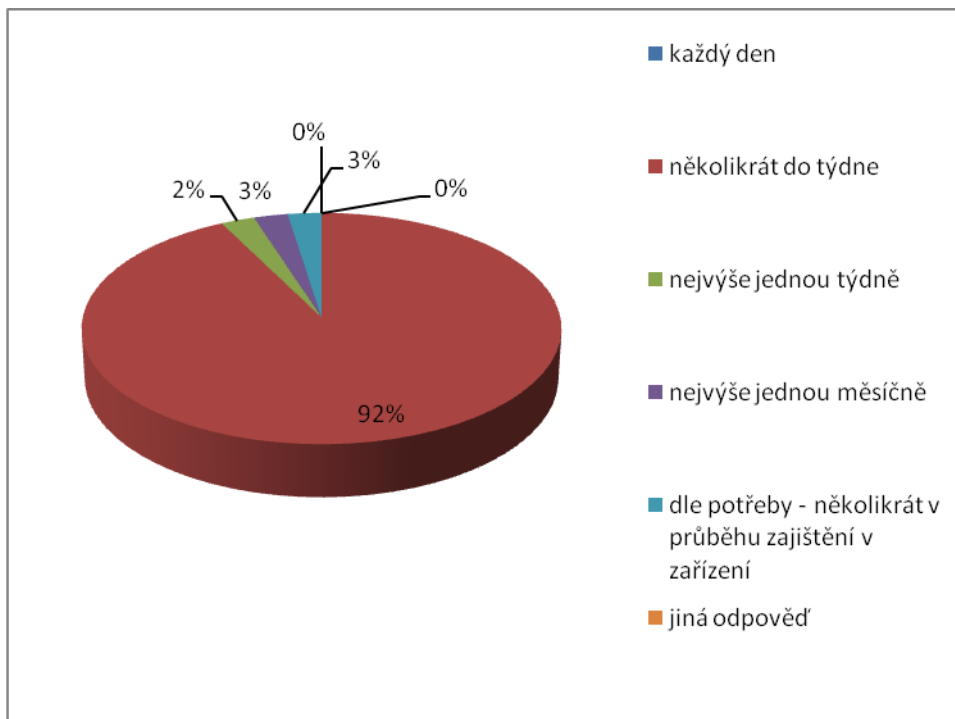
V grafu č. 9 se nabízí druh sociální pomoci, která je respondentovi poskytována či nabízena v rámci sociálního oddělení působící v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová. Otázka v dotazníku č. 8 měla za cíl zjistit, co pro respondenta sociální služba znamená, jak ji vnímá, co mu přináší, zda mu nějakým způsobem kompenzuje potřeby v době zajištění v ZZC, kdy není na svobodě. Pro 42% dotazovaných respondentů zajišťuje sociální služba základní fyziologické potřeby, 28% respondentů sociální službu vnímá jako náhradu kontaktu se společností, 10% respondentů má v sociální službě, která je poskytována v ZZC jistotu, pro 7% respondentů je psychickou pomocí, 5% respondentů v ní má důvěru a pochopení a zbylým 3% respondentů nahrazuje otevřenou komunikaci.

Graf č. 10: Informovanost respondentů o sociálních službách v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová

V otázce č. 10 bylo od respondentů zjišťováno, co by vedlo k jejich lepší informovanosti o sociálních službách v ZZC. Z grafu č. 10 je patrné, že 66% dotazovaných respondentů by uvítalo více informací na informačních nástěnkách v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová, které jsou k dispozici na každém patře v koridoru zařízení. 20% respondentů by si přálo více informací od sociálních pracovníků, 7% respondentů požadují více informací od pracovníků stálé služby, 5% od ubytovatelů a pro 2% respondentů je situace uspokojivá a neměnili by ji.

Graf č. 11: Využití sociálních služeb respondenty v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová

V otázce č. 12 v dotazníku byli respondenti dotazováni na to, jak často využívají sociálních služeb, které jsou v ZZC nabízeny. Graf č. 11 znázorňuje, že 92% respondentů navštěvuje sociální oddělení několikrát do týdne, 3% respondentů využívá sociálních služeb dle potřeby – několikrát v průběhu zajištění. 3% respondentů využívá sociálních služeb jednou měsíčně, zbylé 2% respondentů využívá sociální službu jednou týdně.

6.6 Shrnutí výsledků praktické části

Praktická část bakalářské práce analyzovala okolnosti nelegálního pobytu cizinců v České republice, které zajistila Cizinecká policie při kontrole pobytu, a umístila je do ZZC Bělá - Jezová. S ohledem na cíl práce byly předmětem zkoumání okolnosti nelegálního pobytu cizinců v České republice, jejich důvody pro nelegální pobyt, důsledky ze stránky právní, ekonomické a společenské. Předpoklady byly v praktické části ověřovány rozbořem odpovědí klientů v dotazníku. Na základě ověřování jednotlivých předpokladů byly zjištěny následující výsledky:

***Předpoklad č. 1)** Lze předpokládat, že nejčastějším důvodem odchodu respondentů z jejich země je špatná životní situace v zemi jejich původu.*

50% dotazovaných respondentů odpovědělo, že opustili své domovy kvůli náboženským nepokojům, tudíž se předpoklad č. 1 nepotvrdil. Jak už bylo výše zmíněno, náboženskými nepokoji není myšlena špatná životní situace. Tento předpoklad byl ověřován v dotazníku otázkou č. 2., která se ptá na okolnosti, které vedly respondenta k odchodu ze země původu, znázorněno v grafu č. 4.

***Předpoklad č. 2)** Lze předpokládat, že pro většinu nelegálně pobývajících respondentů je Česká republika tranzitní zemí.*

Pro 54% dotázaných respondentů je Česká republika cílovou zemí, tímto se předpoklad č. 2 nepotvrdil. Bylo to ověřováno otázkou č. 3 a znázorněno v grafu č. 5.

Hodnocení proběhlo na základě údajů zjištěných z dotazníkového šetření. Na otázky, které se týkaly informovanosti, využitelnosti a vztahu sociální služby k respondentovi v ZZC Bělá - Jezová, kterou respondentům nabízejí sociální pracovníci, se většina respondentů vyjádřila kladně.

Z grafu č. 9 plyne, že sociální služba ve 42% respondentovi zajišťuje základní fyziologické potřeby. Graf č. 10 poukazuje na informovanost o sociálních službách, 66% respondentů by uvítalo větší informovanost o ZZC přes informační nástěnky, které jsou umístěné v koridorech budovy ZZC. Z grafu č. 11 je zřejmé, že 92% respondentů využívá sociální službu několikrát do týdne. Pobyt v ZZC pokrývá a převážně naplňuje většinu elementárních fyzických, psychických a sociálních potřeb respondentů, neboť u některých z nich dané služby výrazně převyšují rámec dosavadního zacházení s nimi a poměrů, ze kterých vyšli.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo odpovědět na otázku, jaké jsou okolnosti nelegálního pobytu cizinců v České republice. Důraz byl kladen na okolnosti, které nutí cizince vycestovat z jejich vlasti, a ty byly zjišťovány pomocí metody standardizovaného dotazníku. Pomocí dotazníku bylo též ověřováno, zda je Česká republika pro cizince tranzitní zemí. V souladu s cílem práce byly předmětem zkoumání sociální služby, které jsou v ZZC Bělá - Jezová poskytovány zajištěným cizincům. Zjišťoval se vztah respondentů k sociálním službám, informovanost o sociálních službách a využitelnost sociálních služeb klienty v ZZC Bělá - Jezová. Dalším účelem práce bylo zmapovat instituci Záchytného zařízení pro zajištění cizinců Bělá - Jezová a organizaci a chod uvedeného zařízení.

Od vybraných respondentů či klientů zajištěných v ZZC Bělá - Jezová se prostřednictvím dotazníku získaly základní informace. K tomuto popisu byly vyčleněny kategorie důvodů či příčin, které vedly respondenty opustit jejich zemi, na základě čeho byly získány potřebné údaje.

Z dat získaných od respondentů pomocí dotazníku vyplynulo, že polovina (50%) dotázaných respondentů opustila svou zemi kvůli náboženským nepokojům. Tudíž se předpoklad č. 1 nepotvrdil, a jelikož ve většině případů respondenti (47%) překročili státní hranice nelegálně, dostali se do ZZC Bělá - Jezová. Taktéž pomocí metody standardizovaného dotazníku bylo zjištěno, že 54% respondentů mělo cíleně namířeno do ČR, čímž se předpoklad č. 2 také nepotvrdil. Česká republika pro vybrané respondenty byla cílovou zemí. Oba předpoklady stanovené v praktické části se nepotvrdily.

Lze se domnívat, že pomocí rozboru a zhodnocení dat získaných od respondentů, které se týkaly okolností nelegálního pobytu cizinců v ZZC, byl cíl bakalářské práce naplněn. A jak už z této práce vyplynulo, hlavním

a asi nejhorším důsledkem pro cizince v rámci jeho nelegálního pobytu v ČR bylo zajištění do ZZC Bělá - Jezová.

Nelegální migraci Ministerstvo vnitra vnímá jako závažný problém z pohledu vnitřní bezpečnosti státu. Stále se zvyšuje počet cizinců, kteří si svůj pobyt nelegalizují⁵⁸. Z těchto důvodů Cizinecká policie provádí kontroly pobytu, a při zjištění ilegálně žijícího cizince na území České republiky ho umístí do ZZC, což má za následek zvyšující se počty cizinců v ZZC. Z těchto důvodů, se loňského roku, v říjnu, ZZC Bělá - Jezová rozšířilo o další ubytovací budovu pro cizince.

Zajištění v ZZC je koncipováno jako mimořádné opatření, mající za účel zabránit recidivě v porušování povinností cizince na území ČR. V případě trestního stíhání by takovéto osoby byly umístěny ve vazební věznici a nikoli v ZZC. Tudíž z této práce jasně vyplynul rozdíl mezi ZZC a vazební věznicí. Je spatřován i v popisu služeb v ZZC Bělá - Jezová, v personálním obsazení, atd. Příkladem toho je, že namísto dozorců ve vazebních věznicích je v ZZC jako vnitřní dozor využívána soukromá bezpečnostní agentura, pohybující se uvnitř zařízení ZZC. Cizinci umístění v ZZC Bělá - Jezová mají možnost volného pohybu v rozsáhlém venkovním vycházkovém prostoru, který je obklopen lesem.

Protože údaje jsou získané pouze od vybraného vzorku respondentů, nelze tyto výsledky nijak zobecnit.

⁵⁸ Neregulérní pobyt cizinců v ČR: Problémy a jejich řešení. Řešení rébusu nelegálního pobytu cizinců v ČR – činnost a vize Ministerstva vnitra ČR, 2008, s. 91.

Seznam použitých zdrojů

AS CPSSU Plzeň. Internetový politologický časopis e-Polis. *Problémy imigrace v evropském kontextu – Praktická opatření pro ČR*. [online]. Dostupné na URL: <<http://www.c-polis.cz/evropska-unie/319-problemy-imigrace-v-evropskem-kontextu-prakticka-opatreni-pro-cr-html>>

Český statistický úřad, *Cizinci v České republice*, 2008, ISBN 978-80-250-1836-1

Český statistický úřad, 2009,[online]. Dostupné na URL: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_nelegalni_migrace>

Český statistický úřad. *Nelegální migrace*, Praha 2008. [online]. Dostupné na URL:<http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_nelegalni_migrace>

Člověk v tísni. *Uprchlíkem v Česku, azylová politika, žadatelé o azyl, děti jako uprchlíci...* Společnost při ČT, o. p. s. [online]. Dostupné na URL: <http://aa.ecn.cz/img_upload/9e9f2072be82f3d69e3265f41fe9f28e/PINF_Azyl.pdf>

Demografie. *Demografické informace, analýzy a komentáře*. Migrace.[online]. Dostupné na URL: http://www.demografie.info/?cz_migrace=&PHPSESSID=dccb9f08e8cd6c53567572514dcb43d1

KOLEKTIV AUTORŮ, *Metody sociální práce s imigranty, azylanty a jejich dětmi*, nakl. TRITON, Praha 2008, ISBN 978-80-7387-097-3, s. 302, 304

La Strada, Linka důvěry Sdružení Česká katolická Charita, *Pomoc obětem obchodu s lidmi*. Vydal odbor prevence kriminality MV ČR ve spolupráci projektovými partnery v rámci programu OSN proti obchodování s lidmi, s. 1 (leták)

La Strada - *organizace na pomoc obchodovaným lidem, Pomoc obětem obchodu s lidmi*. Vydal odbor prevence kriminality MV ČR ve spolupráci projektovými partnery v rámci programu OSN proti obchodování s lidmi, s. 1 (leták)

Mezinárodní smlouvy humanitárního práva. *Ženevské úmluvy na ochranu obětí války*, 2008 [online]. Dostupné na URL:

<http://cs.wikisource.org/wiki/%C5%BDenevsk%C3%A9_%C3%BAmluvy_na ochranu_ob%C4%9Bt%C3%AD_v%C3%A1lky>

Migrace online, *O migraci ve střední Evropě*. [online]. Dostupné na URL:

<<http://migraceonline.cz/>>

Ministerstvo vnitra České republiky. Odbor azylové a migrační politiky.[online] *Mezinárodní ochrana*. [online], MVČR 2008. Dostupné na URL:

<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/statistiky/2008/uprch05/3nz_05.html>

Ministerstvo vnitra ČR – Schengen. *Základní informace o schengenské spolupráci*, 2008 [online]. Dostupné na URL:

<<http://www.mvcr.cz/clanek/zakladni-informace-o-schengenske-spolupraci.aspx>>

Ministerstvo vnitra ČR, Azyl a migrace 2008, [online] *Readmisní politika*.
Dostupné na URL: <<http://www.mvcr.cz/clanek/migrace-novy-clanek-890951.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>>

Ministerstvo vnitra ČR. Odbor azylové a migrační politiky. *Schengenská spolupráce a ochrana státních hranic*, 2008 [online]. Dostupné na URL: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/azyl/schengen.html>>

Ministerstvo vnitra ČR, *Zpráva situaci v oblasti migrace na území České republiky za rok 2005*. Praha 2006 [online], s. 6. Dostupné na URL: <<http://aplikace.mvcr.cz/archiv2008/dokument/2006/migrace05.pdf>>

Neregulární pobyt cizinců v ČR: *Problémy a jejich řešení. Řešení rébusu nelegálního pobytu cizinců v ČR – činnost a vize Ministerstva vnitra ČR*, 2008.

Odbor matriční, Praha 3, 200-2007, [online]. Dostupné na URL: <http://www.praha3.cz/urad/odbory/odbor_matricni.html>

Organizace pro pomoc uprchlíkům. [online]. Dostupné na URL: <www.opu.cz>.

Policie ČR- Služba cizinecké policie, 2008 [online]. *Oznámení o správním vyhoštění*. Dostupné na URL: <<http://www.policie.cz/clanek/oznameni-zahajeni-spravniho-rizeni.aspx>>

Policie – ČR - CZ, neoficiální informační portál o policii. *Cizinecká policie* [online]. Dostupné na URL: <<http://www.policie-cr.cz/cizinecka-policie.php>>

Portál SUZ MV ČR, statistické údaje SUZ. *Počty cizinců v roce 2009.*

ROZUMKOVÁ, P. *Neregulární pobyt cizinců v ČR: Problémy a jejich řešení*, 2008.

SAGIT, *Sbírka zákonů*, nakladatelství ekonomické a právní literatury

Ostrava. [online]. Dostupné na URL:

<<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb99326&cd=76&typ=r>>

Socioweb, *témata Ukrajinci v ČR*. [online]. Dostupné na URL:

<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=temata&shw=200&lst=106>

Součinnostní dohoda, vydána Ministerstvem vnitra

Stránky Správy uprchlických zařízení ministerstva vnitra České republiky

<http://www.suz.cz/pic/mapaaz.jpg>

Vysoký komisař organizace spojených národů pro uprchlíky, kategorie OSN. *Lidská práva*, 2009 [online] <<http://cs.wikipedia.org/wiki/UNHCR>>

Vnitřní řád ZZC – vydáno SUZ MV ČR Praha, 2006

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně dalších zákonů. Zákon je ze dne 30. listopadu 1999.

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 40/1993 Sb., o nabývání a pozbývání občanství České republiky, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 140/2001 Sb., komplex činností v oblasti umístování zajištěných cizinců připravovaných k vyhoštění z území ČR nebo předání podle mezinárodní smlouvy

Zařízení pro děti – cizince, diagnostický ústav, dětský domov se školou, výchovný ústav, středisko výchovné péče, základní a praktická škola, *Slovník základních pojmů*. Copyright 2007[online]. Dostupné na URL:<http://www.ddc.cz/index.php?menu=slovník_zakladnich_pojmu>

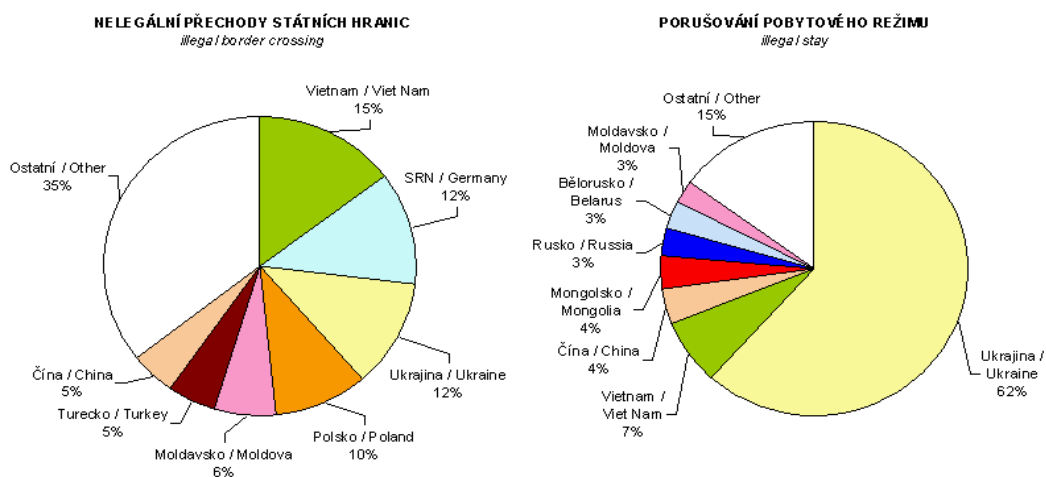
Seznam příloh

- 1) Příloha č. 1 – Graf č. 1 – Nelegální přechod státních hranic a porušování pobytového režimu za rok 2007 dle státního občanství a typu migrace (odkaz v textu str. 24)
- 2) Příloha č. 2 – Graf č. 2 - Nelegální přechod státních hranic v letech 1993 – 2007 (odkaz v textu str. 24)
- 3) Příloha č. 3 - Práva a povinnosti zajištěného cizince (odkaz v textu na str. 29)
- 4) Příloha č. 4 - Formulář dobrovolné repatriace – v českém jazyce (odkaz v textu na str. 36)
- 5) Příloha č. 5 – Dotazník – v českém jazyce (odkaz v textu str. 41)

Příloha č. 1 - Graf č. 1 - Nelegální přechod státních hranic a porušování pobytového režimu za rok 2007

Graf č. 1 - Nelegální přechod státních hranic a porušování pobytového režimu za rok 2007 dle státního občanství a typu migrace⁵⁹

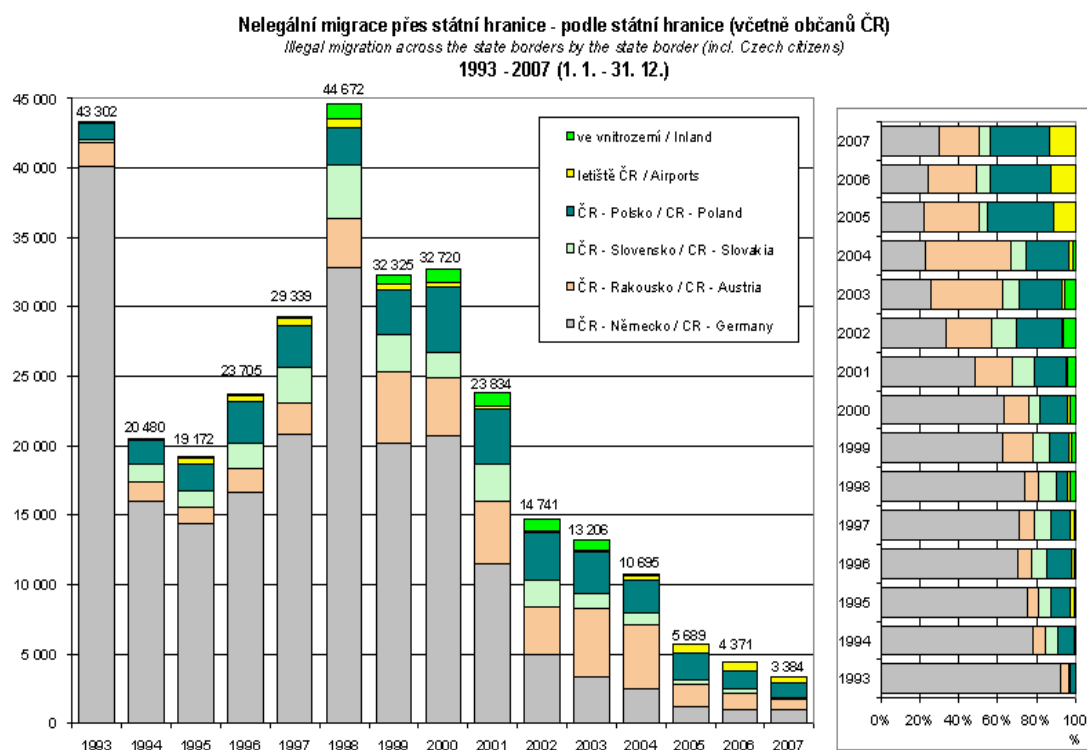
Nelegální migrace cizinců v ČR podle státního občanství a typu migrace - rok 2007
Illegal migration of foreigners by citizenship and type - 2007

⁵⁹ Český statistický úřad - *nelegální migrace 2009*. [online]. Dostupné na URL: http://www.vykazzy.cz/csv/cizinci.nsf/kapitola/ciz_nelegalni_migrace [cit. 2010-02-12]

Příloha č. 2 – Graf č. 2 – Nelegální přechod státních hranic v letech 1993 – 2007

Graf č. 2 – Nelegální přechod státních hranic v letech 1993 - 2007⁶⁰

© Český statistický úřad, 2009

⁶⁰ Český statistický úřad - *nelegální migrace 2009*. [online]. Dostupné na URL: http://www.vykazy.cz/csv/cizinci.nsf/kapitola/ciz_nelegalni_migrace [cit. 2010-04-14]

Příloha č. 3 – Práva a povinnosti zajištěného cizince

Práva a povinnosti zajištěného cizince

„Cizinci je umožněno právo přijímat návštěvy v počtu nejvýše 4 osob jedenkrát za týden v délce trvání 1 hod. V odůvodněných případech smí vedoucí zařízení povolit výjimku“⁶¹. Dále smí cizinec přijímat návštěvy nevládních organizací a privátních advokátů, ti mohou cizince navštěvovat bez omezení. Jedenkrát za týden smí přijmout balíček s potravinami, knihami a věcmi osobní potřeby do hmotnosti 5 kg.

„Na svoje náklady smí využívat veřejný telefonní automat umístěný v ubytovně. Má právo na 8 hodinový nepřetržitý spánek. Účastnit se denně vycházky ve vymezeném prostoru“⁶². Dle možností ZZC má v tomto relaxačním prostoru volný pohyb po celý den, pokud vedoucí směny CP nerozhodně z vážných důvodů jinak. „Smí provádět osobní hygienu dle svých potřeb. Může podávat státním orgánům ČR žádosti a stížnosti. Dále smí přijímat, a na své náklady odesílat písemná sdělení bez omezení.

Požádat o rozmluvu s vedoucím ZZC“⁶³.

Mezi povinnosti cizince v ZZC patří podrobit se preventivní vstupní, periodické, výstupní a je-li to třeba i mimořádné lékařské prohlídce v rozsahu určeném lékařem.

Další povinností je podrobit se osobní prohlídce (kterou provede lékař nebo osoba stejného pohlaví).

Musí dodržovat vnitřní řád ZZC a pokyny (příkazy) CP, musí se chovat slušně ke všem osobám, se kterými se setkává v ZZC. Nesmí ničit majetek ZZC ani majetek ostatních osob. Musí respektovat zákaz kouření v ubytovacích prostorách ZZC.

⁶¹ Vnitřní řád ZZC, vydáno SUZ MV ČR Praha, 2006, s. 5

⁶² Vnitřní řád ZZC, vydáno SUZ MV ČR Praha, 2006, s. 5

⁶³ Vnitřní řád ZZC, vydáno SUZ MV ČR Praha, 2006, s. 5

„Vlastní denní režim je uzpůsobován s ohledem na konkrétní okolnosti, zejména s ohledem na výkon služby, etnické (náboženské) složení zajištěných osob, počasí a další podmínky (například provádění oprav, úprav a podobně)“⁶⁴.

Objekty ZZC Bělá – Jezová jsou určeny pro ubytování rodin, matek s dětmi, samostatných žen, mužů, nezletilých osob bez doprovodu a jinak handicapovaných. K tomuto účelu jsou vytvořeny všechny podmínky. Nezletilí bez doprovodu mají zákonnou lhůtu zajištění 90 dní, po skončení pobytu v ZZC jsou přemístěny do diagnostických ústavů, jako je například diagnostický ústav Modrá škola v Praze.

Ubytování a stravování v ZZC poskytuje ubytovatel, který je přítomen 12 hodin denně. Ubytovatelé vydávají základní potřebné vybavení, základní ošacení. Poskytují základní hygienické potřeby. Cizincům je poskytnuta strava 5x denně.

Cizinci si stravu a ubytování musí hradit, pokud mají finanční prostředky. Za stravu platí 112 Kč/den a ubytování 130Kč/den.

Zdravotní péče je poskytována podle platných předpisů. Lékař je přítomen denně od 7:00 do 15:30 hod, zdravotní sestra 24 hodin denně. Sociální služba je k dispozici denně od 7:00 do 15:30 hod. a poskytuje kompletní sociální servis.

Psychologické služby jsou poskytovány externě psycholožkou, která do zařízení ZZC dojíždí na žádost vedoucího ZZC.

Dětské centrum je objekt, který je vyhrazen jenom pro děti. Volnočasové aktivity má na starost pedagog volného času. V ZZC jsou tito pracovníci čtyři.

⁶⁴ Vnitřní řád ZZC, vydáno SUZ MV ČR Praha, 2006, s. 5

Příloha č. 4 – Formulář dobrovolné repatriace

ROZŠIŘOVÁNÍ mechanismů a HARMONIZACE standardů v oblasti dobrovolných návratů neregulérních migrantů ve středoevropských státech EU

FORMULÁŘ ŽÁDOSTI: strana 2

Tento projekt je spolufinancován European Preparatory Return Action 2005

Já, (úplné jméno) _____
občan/ka země _____

přeji si vrátit se pokojně a dobrovolně do své země původu a tímto prohlašuji, že po patřičném zvážení a zcela o své svobodné vůli si přeji, aby mi IOM asistovala při návratu do _____.

Jsem srozuměn/a s tím, že můj asistovaný návrat bude směřovat do _____ bez možnosti prodloužení v žádné z přestupních/tranzitních zemí.

Jsem srozuměn/a s tím, že údaje požadované ve formuláři žádosti o Asistovaný dobrovolný návrat (AVR) jsou nutné pro stanovení způsobilosti k účasti v tomto programu.

Jsem srozuměn/a s tím, že svou žádostí o návrat v rámci programu asistovaných dobrovolných návratů IOM mohou všechny příslušné úřady a další vládní resorty používat informace poskytnuté v tomto formuláři žádosti nyní nebo v budoucnosti při běžném výkonu své činnosti.

Prohlašuji, že uvedené informace jsou pravdivé podle mého nejlepšího vědomí a svědomí.

Ověřil pracovník IOM _____

Titul _____

Úplné jméno žadatele

Podpis žadatele

Místo a datum

Příloha č. 5: Dotazník

Tento dotazník by měl sloužit jako podklad pro zpracování bakalářské práce na téma: „Nelegální pobyt cizinců v České republice“.

Při vyplňování dotazníku bych chtěla požádat pokud možno o pravdivé odpovědi, protože výsledky dotazníku budou tvořit podklad pro průzkumnou část práce.

Otázky v dotazníku zjišťují základní informace o respondentech v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců Bělá – Jezová.

Zaškrtněte prosím u každé otázky jednu odpověď. U otázek, kde je to uvedeno, doplňte vlastní odpověď.

Dotazník je anonymní.

1 Kolik je Vám let?

- a) 19-25
- b) 26-39
- c) 40-49
- d) 50-59
- e) více než 60

2 Jaké okolnosti Vás vedly k odchodu z Vaší země?

- a) nezaměstnanost
- b) válka
- c) náboženské důvody
- d) politické důvody
- e) problémy s mafií
- f) jiné (doplňte):

3 Do jaké země jste měl původně namířeno?

(doplňte)

.....
.....

4 Kdo Vám pomohl odcestovat ze země původu?

- a) převaděči
- b) mafie
- c) příbuzní
- d) někdo jiný (doplňte):

5 Přicestoval jste legálně?

- a) ano
- b) ne

6 Jak dlouho pobýváte v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců?
(doplňte)

.....

7 Uveďte, na základě jakých důvodů jste byl zajištěn do Záchytného
zařízení pro zajištění cizinců:

- a) propadlý cestovní doklad
- b) na falešný cestovní doklad

- c) propadlé vízum
- d) nelegální překročení státní hranice
- e) readmisní dohody
- f) Dublinské řízení
- g) jiné (prosím uveďte).....

8 Co pro Vás znamená pojem sociální služba?
(můžete zaškrtnout více možností)

- a) důvěra
- b) psychická pomoc
- c) zajištění základních fyziologických potřeb
- d) nahrazení kontaktu se společností
- e) jistota
- f) zázemí
- g) pochopení
- h) otevřená komunikace

9 Domníváte se, že máte dostatek informací o sociálních službách poskytovaných v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců?
(zaškrtněte jen jednu možnost)

a) určitě ano	c) spíše ne
b) spíše ano	d) určitě ne

10 Co by podle Vás pomohlo k Vaší lepší informovanosti?

- a) více informací od sociálních pracovníků
- b) více informací od ubytovatelů

- c) více informací od sociálních pracovníků stále služby
- d) více informací na informačních nástěnkách
- e) nic není třeba měnit, situace je uspokojivá
- f) více informací od nevládních organizací
- g) další

11 Myslíte si, že sociální služby v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců se dají srovnat se sociálními službami v jiných zařízeních (například v pobytovém středisku)?
(doplňte prosím)

.....

12 Jak často sociální služby v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců využíváte?

- a) každý den
- b) několikrát do týdne
- c) nejvýše jednou týdně
- d) nejvýše jednou měsíčně
- e) dle potřeby – několikrát v průběhu zajištění v zařízení
- f) jiná odpověď

(uveďte).....

.....

13 Ohodnoťte svou celkovou spokojenost s poskytovanými službami
v Záchytném zařízení pro zajištění cizinců:

(1 - výborně, 2 - chvalitebně, 3 - dobře, 4 - dostatečně, 5 -
nedostatečně)

☐ 1

☐ 2

☐ 3

☐ 4

☐ 5